

ÜLIÕPILASLEHT

SISU: Meie ja ylikoolistuudium. / V. A.: Caveant consules. / L. K.: Ühe naistudengi kriitilised tundmused. / Kui on nälg ja janu — raamatu järele. / **Vibalik:** Veel üks looke sellest vihasest romaanist, „Eesti akadeemilise naise eluküsimusest“. / **J. Pert:** Kirjandusliku maitse ja kriitika naiivsus. / Üliõpilasp Parlamendist. / Progressiivsete üliõpilaste ekskursioon Riiga. **J. P.:** Kunstühing „Pallas“ kümne aastane. / Akadeemiline kroonika.

№ 10

19. XI. 27

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

Meie ja ylikoolistuudium.

Tekib kõige päält kysimus, kuivõrra on yliõpilane õigustatud suhtuma õpinguisse „targutsevalt“. Kaalutlused on lubatud yksi sisseastumisel õpiala valiku piiris, kui needki juba pole välja suletud hoolitsevate vanemate, omaste, sugulaste, sõprade või ajalehe-omanikust rahvamehe näpunäidetest, kes nii omateada põhjalikult tunneb meie rahva olusid ja neist kasvand sotsiaalselt tallet (ei leia praegu paremat vastet Bestellung, заказ mõistele). Kord ylikooli astumine otsustatud, fakulteet ja osakonnad ja yksused valitud, tuleb asuda tööle, sine ira et studio sportida maha eeleksameid, harjutusi, pro- ja pärisseminare, lõppeksameid yhes laudaturtööga ja — kui osutub mugandumiseeldejde teadusliku karjeeri nõuetega — ühe meie omapärase või algupärase doktortöögi. Kateeder, tähendab professor, dotsendid, assistendid, lektorid, õppeülesannete täitjad j. m. hoolitsevad ju selle eest, et

aine väärselt ette kantakse, serveeritakse kvantiteedilt ja kvaliteedilt igasuguseid yliõpilase teadusesuunalisi soove ennetavalt. Kui mõningaid rahuldamatata soove peaks yliõpilasel esinema kõige kateedrilt õhkuvahoolsuse kiuste, on need tingitud kas noore inimese mitteteadusehuvilisest suundumisest või kurjast esitetava aine seedimisest, laisa loomu mugavustarvetest, mitte agarusest ja hoolsusest ja armastusest töö kui sellise (an sich) vastu. Tyybilisele, normaal-yliõpilasele on tundmatud kõik sedalaadi põikelised rahuldamatused, targutsemised, mugandamistarbed, sest tema on algusest päälle harjunud yksi muganduma ymburuse soovidega ja nõuetega. Soovis isa pojast advokaati või ema pastorit — tuleb olla kas jurist või teoloog kummagi soovil, või mõlemaid korraga. Õpingud on algusest päälle ebateadlikud, s. t. teadlikud yksi seevõrra, kuivõrra on vaja teadlikku tahet mugan-

dumiseks esiteks omaste soovidega ja pärast õpikavadega, eksaminõuetega, kohasaamisega jne., yldse välissurvega. Normaaluudes ei teki aga yldse välise ja oma sisemise eristamist, liiati vastusäädmist, sest väline on yhtlasi siseminegi, ymburus on yhtlasi „mina“ ja survest yhtelt või teiselt poolt ei või olla kõnet. Lihtsalt ja enesestmõistetavalt tehakse kõik, mis nõuab tugevam mina-teisik — ymburus. Tehakse sama, mis teevad kõik „kaasvõitlejad“, terve isikupärasus rakendub yksi selleks, et teha sama rutemini ja parema numbri päälle. Kodus, (yli-)koolis ja elus — kõik on kindel ja ettemääratud, vaja ainult „sooritada“. Nõutakse ylikooli — astuda sisse, nõutakse kutsekooli — astuda sinna. Nõutakse sporti — visata oda poolsada meetrit (pääasi, et teistest ette!), nõutakse karskust — karskleda, nõutakse värssse (kui neid, ytleme, nõutakse) — riimida. Nõutakse abiellumist — abielluda ja olla aus

tõupaljundaja, sest seesugune on kord tõupaljunduse komisjoni nõue. Igatahes kord ylikooli sattununa tuleb sooritada säälnõuetavad tööd ja eksamid kindlaksmääratud ulatuses isikoomaste eriharrastuste häireteta kindlaksmääratud aasta- ja kuupäeva tunniajaks. Ja tööd, eksamid, nagu kõik muudki eneseavaldused ilma eneseta, laudatutööd, lõppeksamid ja doktortöödki (kui vaja), valmuvad valju mehhaanilise loodusseadusliku karvapäälsusega, sest pole olemas mehhaanilist välist korda rikkuvaid sisemusliketõukeid ja häireid. Need viimased on halva sotsiaalsuse, yhiskondliku ymbruse äraseedimise kurjad rikked. Tubli seedimise juhul pole vahet yksuse ja yldsuse vahel muus kui arvsuuruses. Ainsus on väike mitmus ja ei midagi muud.

Hoopis teisiti on eluolud, kui mõni ainsus on omandanud synnilt või hiljem omapärasel, erinevas arengus ainupärasuse või vähemalt harupärasuse. Siis on kõik hukas. Ja seda enam, mida enam kompaktna on yldsus, mida tihedam on orgaaniseeritud yldsuse kude. Kuri seedimine on paratamatu. Ja see tuleb teadagi tyhjast kõhust. Täisi vatsa ei nurise keegi. Tegemist on rikke korral kas kehva toiduga või organismi halva ehitusega. Igatahes eelmist parandada orgaaniseeritud yhiskonnas on raskem kui viimast. Kurja ehitusega organism lihtsalt tehakse nii või teisiti olematuks, aga toita inimest, kes yldsusega päri ei voola — seda orgaaniseeritud yhiskond pole kunagi teinud. Kristus poodi risti, Columbus visati vangikongi ja Michel Servet (vereringvoolu avandaja) põletati. Aga avalik pidulik poimine või põletamine —

see on mälestus naiivse heroismi aegadelt. Nyydisaegu osatakse seda teha praktilisemalt: Vaiksel, tasapisi ja seaduslikult, ühtlasi põletetava põhjalikuma väljasõovitamise metoodiga. Seepärast ei ole tarvis kellelgi isikupärasel isikul oodata paranemisvõimalusi ega abi mitte kelleltki. Kunagi ei saabu temal tarviliiku ausa kodaniku tasakaalustatud enesetunnet, kooskõlalist rahulolemist ja leppimist kõigega, mis ymbrus annab ja nõuab. Kuid sellepärast ei tarvitse veel kellelgi ausal inimesel kaotada oma rahuldustunnet hääs seltskonnas hää seltskonnaga.

Alatiotsival ja mitte kunagi valmil noorel inimesel on raske otsustada juba seegi kysimus, kas astuda ylikooli või mitte. Tõepoolest. Kogu suve kaalutlend poolt ja vastu, otsustad sygisel tulla nõuetava kypstunnistusega. Aga ylikooli kitsal, pikal ja jahedal koridoril näed kohe, mida ei või olla nägemata ja ennenähtuga ning loetuga kõrvutamata. Selge mis selge: kui palju ometi tuuakse igal sygisel nende vanade, külmade myyride vahele noort ja palavat verd, aga lahkudes siit paber-kahvatutena näolt ja vaimult, ei olevat — nagu väitnud kord kogend Igavene tudeng — ei olevat sunduslik isegi aru (mõistuse) kaasavõtmine. See intelligentse inimese väike luskuski ei olevat mingi veidra vea tõttu õppekavadesse yles võetud ja jäänud siis eriharrastajale ainult — fakultatiivsena eriainena omal käel omandamiseks ja viljeldamiseks. Suur kiatus arvata, et pole seda eriainet sugugi vaja korralikul yhiskonnaolevusel, kellele tegelikult tegevelus tarviliikud ainult üli-

kooli lõpptunnistus, vilistid ja kliendid või muud kunded. Igi-põlise traditsiooni järele olevat ju mõistus kuradist ja on seda nyydki, kui uskuda ilmeksimatut Kristuse asemikku Roomas — ses Roomas, kus päätuvad kõikide usurändurite teed — meie kodurahva teenistuses. Ometi astud inertsel sammul kuni kantseleisse ja annad ära paberid yhes sooviavaldusega ja matriklirahaga.

Siis tuleb lõpulik fakulteedi valik. See läheb veidi kergemini, sest oled juba saand otsustamisharjutuse sisseastumise-mittesisseastumise kaalutlemisel. Kuid siiski. On valida rida aineid. Yhed neist pole ei elulised ega tarviliikud ei enesele ega teistele, teised pole vastuvõetavad enesele, kolmandad yldsusele tarbetud enese asendilt, s. t. enese maitset arvestades yldsuse suhtes, neljandad meeldivad, kuid kysitav, kui kaugelgele jätkub seda esialgset meeldivust, mis edespäikes oleneb enese ja kateedri kandepinnast. Lahendad lõpuks lihtsalt, nagu lahendatakse kõik tähtsamad elukysimused — liisuga. Lihtsus on ju tarkade tarkus! Ja liisk ei peta. Tulebki välja, mis sarnasel juhul tulema peab: Teaduskond — filosoofiline, harud — kirjandus, keeled, ajalugu j. m. Teadagi — mis peab, selle yle ei kaubelda. Asud tööhe innustusega.

Kuid peagi ilmub, mis töös ilmuma peab. Vale, et töö õpetab tegijat! Õpetab kyll, aga alles siis, kui tegija on ise juba meister. Algajal peab enesel olema, millega alata — eelteadmisi ja eeloskusi. Kirjandusele ei pääse ligigi muus mõttes, kui ainult ajaviiteks. Vähegi tõsisemaks suhtumiseks on vaja sot-

sioloogiliselt, psühholoogiliselt ja esteetiliselt koolitatud nägemisvahendit ja maitset veel kõige enne. Algad sotsioloogiliste põhinähetee meeletuletamisega ja täiendamisega. Teadagi: yksikud tõsiseigad ja muu — ilma vaate kysimus ainult. Need tõsiseigadki näivad yhele nii, teisele teisiti, aina selle järele, kuidas keegi registreerib. Asud psühholoogia juure. Kogud keskkooli ettevalmistuse. Osutub, et puuduvad algelisemadki nägemisuskused, eritlemis- ja piiritlemisvõimed psyyhhiiliste nähete alakonnas. „Teadvuse olengute ja tehete“ skeem raamatust ei paigutu kuidagi eienese psyyhhe-reaalile ega teiste oma pääle am-

mugi. Ei ole algelisemaltki harjutatud meie algupärases „töö-koolis“ nägema tervikut läbi abstraktsioonivõrgu, nägema tervikus liitosi, mis päälegi pole ki-hiti, vaid läbipõimingus, imeli-kus kangas kudena ja lõimena. Tunnelame yksi seda, mis käega katsutav ja jalaga tõugataav, tun-neme üksi seda, kui käega pat-sutatakse või jalaga tõugatakse ning tahame ainult leiba ja tsir-kust! On keskkoolist kyll oman-datud mingi sõnastik, kuid sõna-sisud on jäänd sinna, kus anti ainult kestu. Need on jäänd keskkooli aktidesse numbritena. Katsud kohapääl orienteeruda: näha, mõista ja osata. Läheb mõni semester, kuni klaarub

paratamatult tõsine tõsiasi. Sel-gub, et psyyhhest meie ei tea muud kui kõige pinnapäälsemat, et kogu meie teaduslik psyy-holoogia on kaugel psyyhhe tõe-lisest olemusest, „treibt nur die Oberflächenlehre“ ja paremal ju-hul harjutab hingeelu fysioloogi-at. Kuid psyyhanalyys — Tiefenpsychologie — see on jälle ebateaduslik, šarlataanne, sest puuduvat sel iga teadusepärane eksperimentaalsus ja eksaktsus. Lõpuks hakka või katoliiklaseks, teoloogiks. Usu ususse, ainu-õndsakstegevasse kirikusse koos kirikumõisaga ja kymniseega, sest need viimased on evidentsed, vastuvaidlematult tõelised fenoo-menid. (Pooleli.)

Caveant consules ...!

Ükskord lõpuks on seda tarvis öelda¹⁾. Kõigil tudengkonadelon on omad välistoimkonnad. Ka meil on see, ja tehniliselt õige välja arenend. Kuid mis meil

1) Seda öeldavat ei jaga nagu „Ül.-I.“ t.

puudub viimaseil aastail — erandina teistest rahvuslikkudest üli-õpilaskonadest — on tudeng-konna välispoliitika. Raske on mõelda midagi ilmetumat, eba-järjekindlamat, juhuslikumat ja

dilettantlikumat, kui on meie üli-õpilaskonna välissuunitlus viima-seil aastail. Ja seda hoolimata tähelepandavaist rahakuludest ja päritud laitmatust tehnilisest apa-raadist, mis on tarvitada me vä-

Ühe naistudengi kriitili-sed tundmused.

Kiri Pahlbärgile.

Päevade horoskoobis ennustusi ko-hutavaks õppimistaudiks — nii siis vii-maneg aeg saada maha igasuguste pih-timuste, noomituste, maskepallide ja muude meeliülendavate asjuga, nagu seda kokkupõrked tindivalamisega.

Ja kõikide silmade lootes minule algan tõsiselt, auväärset, seades käsi-peegli ees kortsu üle kulumude.

Oi, oi, Pahlbärk, või nii mõtled sa minust ja neist!!! Su meeleolu õitseb ju kui lihavõte postkaart — päike, tuvikesed, sinilill — langed meditatsioonis uperkuuti sattund vaimustusse varb-laste laulust.

Väga ja väga vaimukas algus ning kohane sissejuhatus aastaaja vahetusel kirjade ja läkituste sarjas, ent kas

ei märka Sa, et väiksed turtel-tuvike-sed, akadeemilised naisukesed, on haav-vat, haavat otse pahemasse südame katusekambri ja lõdisevad ning värise-vad vihahoogudes pilliroona tuule käes.

Tea, oled nais-tudengeile hirmust piina valmistand üheainsa kohutava sõ-naga: naisterahvas. Taeyas hoidku, säärane võte võib ju „harit“ publiku silmis olla eriti peen ja soliid, kuid Juta ja temaga kogu nais-tudeng-kond pretendeerib — daami nimele. Rohkem keele kaunima ning jaunima kõla poole, vastand juhul rukkimine, $\frac{2}{3}$ lai-tust ja muid veel õndsamaid kultuur-liselt kõrgel seisva moodsa seltskonna pahameele väljendeid.

Sest vaata, enam ei kaitse Sind isegi Juta suurmeelsus. Ta on oma pale Sinult pöörand, Sind jätnud ihuüksi ahastusse, — on end vahepääl kihland „ühe sügavhingelise täiesti intelligentse korporandiga“. Haruldane eksemplaar

keda tuleks paigutada vaateaknale kuhu kõrge tasu eest ligipääs võimaldelt kõi-gile ideaale ning paremusi taotlejale!

Juta ehk oleks naiselikus suurmeel-suses (kõneldakse iseloomutuses!) and-stand erateel! Su aabitslikke kõneõisi, rahvuslikult lopsakat keelt à la Kamp-mann, kuid mina, näitsik naaberma-jast ei lepiks tolega. Päälegi olen Sulle pahane, pahane teisiti kui teised.

Kirjutid minust, aga missugusel arvamisel on küll mu isikust kaasvõit-lejaslik akadeemilaskond, pärjereist rääkimata, need ei loe.

Poolik, puudulik — halb!

Miks oled kui edev noormees ja kordad häätahtliku näoga eeskujulik-ude pärjereito ütelus, kui oleksin mina see, kes istub kohvikus juba koidu-ajast suitsu suus ja ilus jalg põlve otsas.

Ja, ja, kes seda ei tea, mina olen säääl kindlasti hommikust õhtuni. Mis mul muud teha!

listoimkonnal. Liigutavas naiiv-suses on meie tähtsama toimkonna suurimad püüded paremal juhul sihitud kantseleipaberi num-bri suurendamisele, mis muudab ainult üliõpilaskonna palgalise asjaajaja välisostoimkonna kantse-leijõuks ja — noile paljumaini-tud „esitustele“ (= esindustele). Viimastel ei puudu oma tugev koo-milisuse juuresmaik. Arvatakse, et kui igal võimalikul juhul soen-datakse toole, demonstreerides kahtlaselt istuvat frakki — siis ongi Eesti tudengkond väärili-selt „esitatud“, missugusele mitte-keerulisele kunstile mõneltpoolt on võetud monopol. Sama naiiv-selt suhtutakse hõimuliikumise-esse. Ollakse tõsiselt veendu-nud, et Soomesilla ehitamine toi-mub mõne väikse kuramaaži või suure joominguga. Kõigi selle järele ei tarvitse sugugi hämmas-tuda, kui meie viisakad euroopa kolleegid meid peavad ikkagi valgeiks neegriteks. Pole ju frakk Euroopas nii haruldane asi, et seda imetella just nende tuimade

ja flegmaatiliste isandate õlgades, kes akadeemikuid välismaail esi-tades ei oska korralikult ühtegi Euroopa keelt, kes ei too ialgi kaasa ühtegi mõtet ja hädaga saavad maha ainult stereotüüp-sete tervitustega, mille üle imes-tada ei luba eurooplase hää kasvatus.

Kuid kui niisugused on „esin-dajad“, missugused peavad alles olema esindatavad? — mõtlevad euroopa kolleegid. Esindajad on ju mujal kaardivägi, eliit, sool ja pärm... Ei teata, et meil asjad pole nõnda, vaid et meil esindamine sünnib automaatselt.

Sipleme omas „välispoliitikas“ üldse kõige halvema provint-si a l i s m i küsis. Meie sisemaali-negi Edustus rajaneb mehhaani-listele printsiipidele, kus isik, tolle immanentne väärtus, indivi-dualiteet, individuaalne mõte ei maksa mitte midagi, vaid sääl valitsev „ebaloomulik väljavalik“ põhjeneb meie riigis kõikjal maks-vusele pääsevale tunnuslausele, mille ma sõnastaksin järgmiselt:

Õhtul hullan tantsuõhtul, mürgel-dan viinastund meestega! Ning hilis-õöl, — mis sünnib siis?

Minu paturegister ju taevani kisen-davalt pikk, ning Sina, Juhan Pähl-bärk, oled kutsut Alma Materi poolt lahutama sikke talledest, levitama kuu-lujutte ja muud sentimentaalset pudu-kraami, et löö käed kokku ning punasta häbist, — kui mannetult, abitult saad toime tolle võrratu kultuurprobleemiga, minu suhtes muidugi, sest oled mind ära vahetand mõne magusa koolipli-kaga või naiivi lapsukesega, kes alles algab elu ja ülikooli stuudiumi. Võiks ju Sind jätta vaimupimeduses turunur-gale advokaaditsemä.

Kuid on olulisi asju, millest kuidagi mööda ei pääse.

Õhe sõnaga: mu hää kuulsus lan-gend hädaohtu.

Ad primum: kohviku lugu. Selles ebatäpsusi, faktilisi kõrvalekaldumisi, vormilisi pääliskaudsusi, stiililisi laba-susi.

Nii, näiteks, tõusen kella 12—1 paiku, sageli hiljem, unelen kella kolme, nel-jani. Kus saan siis hominiku esimesel viipel kohviku laua taha kõlvatut elu elama?

Armas Eesti rahvas võib siit järeld-use teha ning näha, missugusesse piin-likku olukorda võib sattuda üks nais-student korralikkude ja korratute elu-kommetega. Nii on maailm kade nähes mind kohvitassi jumalusele ohverda-mas päevas minuteid viisteist.

Ning oleks eelõelduga kõik likvideerit! Mul veel etteheiteid, kardan ilmg-i hakkab osa võtma mu vihast. Tunda õhmuutumise lailamist akna taga.

Ent kõigepäält lisaks Su klačijut-tude kogule paiguta nr. 11. 381 olla neid kuuldusi, mida oamürgi mõjutusel — Su kirjutus lõhnab „odeva“ kohvi ja kookide järgi! — oled lasknud möö-da libiseda.

Et ma olla lõbutsend rokokoodaa-mina mingil mask-pallil, kavaleere tosin ümber minu, kannud usinahkseid kin-

„kas või sõnnik, aga omast tallist“.

Selle printsiibi kõrval ei nähta ei probleeme ega isiksust.

Ideoloogiline kitsus, liikumine realiteeditunnet ilmvate provint-siaalsete mõtete ebaproduktiivses ringis — on vist paratamatud tunnused sellase haritlaskonna, kellel pole vahemehi mõnele suu-remale ilmale.

Vahekorrad ja vastolud n. n. rühmade (= rihmatud pakikeste) vahel ei ole kaugeltki igakord põhimõttelised ega üldse „mõtte-lisedki“. Põhjas aga on samad substraadid, mis põhjustavad klas-silistes maaseltsides inimeste äge-daid sõdimisi puuduvate sisude ümber.

Meie Edustus polegi enam mingi üliõpilaspärlament, vaid lihtsalt kroonuline klubi ülikooli-kassa ülalpidamisel, kus auto-maatideks nivelleeritud „edusta-jad“ (?) toimetavad kahte arit-meetilist elementaartehet („kokku-panemist“ ja „mahaarvamist“) ühest kolmekümneni.

daid, varastet pärleid, rohelist monok-lit, dekolteed kannani.

Et ma skandaalida kõige viisaka-mat seltskonda muige ning eneseaar-mastusega; et ma esineda sageli me-hena kabarees, radžana brokaat kingis, kalliskivistet turbanis, pruunnahastet näoga, taskus šokolaade, huulil kom-plimente iseendale.

Ja et kirjad minule kannavad pääl-kirja: Tema Kõrgus Louis XIV.

Et olen rikut maitsega ja tujukas, nõudlik Cleopatrana.

Korjan taskurätte fetišena, loen noo-mitusi vooruslikele tütarlastele, kannat-an une, raha, vabaja puudust ning põen jazz-maaniat.

Ei suudeta leppida, et olen ühel semestril vabariiklane, teisel monar-hist, kolmandal ateist, katoliiklane, fa-šist, pamfletist, kubist, dadaist.

Kannan lühikest juust — grand prix sellele poisipäele! — kas ei hüüdnud Sina tolle hõike mulle järgi.

Krooniliselt paaris kombinatsioonis uuenev „enamus“ sõõb ära nii isiku kui ka asja. On ära sõõnd pannes asemele štampipärasuse aritmeetika ilmetuse ja formaalsuse.

Tarvis on tagasi anda „näod“ neile automaadistund esindajaile, et Eesti üliõpilaskonnal oleks mitte ainult oma esindus, vaid ka oma nägu.

Kuid sellest teine kord ehk enam; seekord tahaksin eriti kõnelda konkreetset meie üliõpilaskonna „välispoliitikast“. Piirjoonestatud lähtekohast on selge, et ka see peab olema, kui ta kandjadki — ilmetu, juhulik, näota, kasuta, kaugema sihita ning kantud isiklikest ja isekaist (kuid mitte individuaalseist) aktsentidest. Kukkugem in medias res.

Iga aasta sõidab C. I. E. konverentsile või nõukogu istungile meie poolt esitaja, kes sõidab maha 30—50.000 mk. — terve semestrivaranduse me kitsastes oludes. Kauaaegse kogemuse

põhjal ma väidan kateooriliselt: kasu ei ole olnud neist sõitudest mingit. Meie esitaja ei tee säältavaliselt suudki lahti, ta ei saaski seda teha. Kuid kõik resolutsioonid, bülletäänid ja üliõpilaslehed, kust meiegi esitajad ammutavad informatsiooni, jõuavad siia postiga. Viimase suvise C. I. E. kongressi resolutsioonid näiteks leiduvad palju täpsemal kujul C. I. E. informatsiooni-bülletäänis, mis maksab mõni mark, kui välistoimkonna tõlkes, mis ju ka pole toodud Roomast.

Ainuke tõeline kasu, mis on neil kallidel sõitudel — on meie välismaale sõitvate esindajate üldise silmaringi laiendamine, mis omane reisidel. Kui see kasu on vastuvaidlematu, siis andkem reisi stipendiume — üksikule nägemisvõimelisele kaasvõitlejale — milleks siis see C. I. E. suitsukate?

Kolme aasta C. I. E. konverentsidest, mida ma mäletan, ei ole meie esindajad kordagi toonud meile — Edustuse liikmeilegi — mitte midagi, pääle meile üks-

kõiksete ja postiga kättesaadavate trükitud resolutsioonide kangete ja võõraste seikade kohta. Võib ju olla, et sõitja ise — üks tudeng — on saanud targemaks, kuid mis kasu sellest üldsusele. Tulevaastasel välistoimkonna juhatajal tuleb jälle kaua sorida pabereis: mis asi see C. I. E. õieti on?

Ettepanek: saadetagu edaspidi C. I. E. koosolekule ainult sellaseid kaasvõitlejaid, kes mõistavad vähemalt C. I. E. ametlikku — prantsuse keelt. Kui sääraseid ei leidu, siis ärgu blameeritagu meid Euroopas tummade või kadakasakamurret lõhkuvate „esindajatega“, vaid usaldatagu see dekoratiivne „esindus“ mõnele konverentsimaal elavale kaasvõitlejale, kes väikse töötasu eest saadaks meile informatsiooni ja ühtlasi ei teeks muljet, et oleme „deutsches Hinterland“, nagu jutustatakse ühest hiljutisest „esindusest“.

* * *

Nagu Peetruse võtmehoidja oma ilmeksimatuses, nii on meil veen-

Täna olen brünett, homme blond, ülehommene šatään ning ees päivi, kus veetleb lilla või carmiin.

Ma armastada ettevõtta unistuslikke rännakuid Jaapani [ajal, mille ideaaliks Brasiilia ja Austraalia!]. Mu peakohal õudne kaksiksõna: ekstravaganterne värs.

Mulle heidetakse ette mu kisavat reklaami, mu enesekiituse houbigant lõhnaliselt nauditavat šarmi korporantlikke kalduvusi, studiumi ja isiku laialivalguvaid piirjooni. Ükski mu tuttavaist ei oska hääldada mu õiget nime ega mainida uurimusala.

Et dilettant igas suhtes pääle kokakunsti. Viimase kohta ütleb mu puhta mõistuse kriitika — ei! Studeerind Hume'i ning Kanti, eelistan mõlemale one-steppi, unistavaid profiile, puuderdet mehi, veidraid autogramme, inimtühje uulitsaid, küünla valgust üle kesköö, õõbimist apaašide kõrtsides (o, Elmar Elisto palveta mu hinge eest!) ning palju muid meelitavaid olenguid, mis

pole ei comme il faut, vaid ikkagi muuvalis ton.

Mu loosung: elagu valgus ja valu! Ja vaata kuigi on kevadest saand suvi, suvest sügis, kuigi üle laua roheline katte punetab nelke mehe annetat, — ei saa minust, kui see ka oleks väga soovitet armsast Jumalast, korralikku tuvikest, truud naist.

Ei saa, kuidagi ei saa. Püsivus pole minu eriala, muutmatuse ei meeldi mulle samuti ja Eesti rahva vähene sigivus ei pöruta põrmugimu tunde vaest hinge, närvid olles ammu uputand raamatu tolm.

Reageerin pigemini autohõikele uneleva Tartu uulitsail, mõnele üllatavale rekorditsemisele, poseerimisele, sportitsemisele, aga perekonna idüll näib mulle ikka enam ja enam nende teiste näitsikute erialana ja elu pühama suunana. Nendega pole ometi lugu nii hull kui minuga (või siiski hullem, kes teab!)

Vast sellestki nad kurjustavadki, huulil tige joon:

Juhan, Juhan, sedaviisi ei lähe!

Vast sellestki olenedes on kadunud igavene rahu ses vaiksuses peres, märgata ilnseid ristsõja tunnuseid.

On äkki visat kõrvale moežurnaalide alati lahendamatud probleemid, puudri tolmus peidet näod saand hädaohu ennustavaks (maalikunstiski lohakuusi ja puudeid“ Sinu süü tõttu!)

Ja keda ei kohta ikka üks ja sama pahlbärgiaad: on hädaohus Eesti olevik, tulevik, eel- ja täisminevik.

Oled kergemeelsel kombel võtnud sõna asjus, mis Sulle tundmatud, ja mille laad ühtub tõdedega, mis maksvad Koidula päevilt: Kinder, Küche, ja kuis seal edasi oli.

Missugune surmakartmatuse, eluhoolimatuse mainida kellegi olematu statistiku sõnul, kui oleks akadeemiliste naiste seas suurem protsent vallalisi kui mujal.

Vooruse langus? Raamatutolm, trükimust, abiulu kuldsed mõtted. Ah, Juhan, kas oled siis üldse kedagi tu-

dund buršikoosid ringkonnad, et neile õiguse järele kuulub kogu üliõpilaskonna haute politique. Igalajal valmis „esitama“, sõitma, paraaditsemata on nad käed pannud isegi hõimuliikumise külge. Vaene hõimuliikumine! Et seega diskrediteeritakse iseenesest sugugi mitte naljakas mõte, seda me „esituste“ monopoliseerijad ei näe märkavadki. Vähemalt kõneldakse päris tõsiselt, et mõne väikse kuramaažiga või suurema joominguga ehitataksegi Soomesild! Et hõimuliikumine polegi vastastikune eläköön-hõik, vaid kultuurliikumine, sellest ei ole meie provintsiastest „diplomaatidel“ aimugi. Jõime koos — oleme sõbrad! — on nende lihtne filosoofia. Aga kas Teie siis ei tea kas või seda, et joobumusele järgneb kaateer, kus joomaseltsilisest kuigi hääd ei arvata. Ja nii ongi märgata jahenemist eesti ja soome kandva haritlaskonna alles hiljuti nii südamlikes vahekordis. Üks vanem hõimutegelane tunustas mulle viimaste Tartu hõimupäevade puhul: „Veel paar

niisugust hõimupäeva ja ma ei julge enam kõnelda hõimuaatest“. Kui taktilage, juhuslik ja traditsioonitu on meie ametlikkudegi esindajate teguviis, näitab kas või viimane C.I.E. kongress, kus meie välisedustajad kerget südami hääletasid valimistel mingisuguse intriigi tõttu meie hõimulase — Ungari üliõpilaskonna esitaja — vastu ja seda veel Soome-Ugri hariduskongressi eelpäeval! Subjektiivsed vabandused meid ei huvita. See ungarlane võis ju tõesti olla mittemümpaatne härra, kuid — kuhu jääb meie esindajate poliitiline tarkus, takt ja taktika. Kas pole karta, et säärased „edustajad“ on pigemini „pidurdajad“ meie sõprusele hõimudega?

Ettepanek: Hõimukongressidele mitte saata isikuid, kes pole kunagi varem osa võtnud hõimuliikumisest ja kel pole hõimumõttest aimugi. Saadetav edustaja peab tundma selle maa kultuuri, kuhu ta sõidab. Kongressid pole täiendusklassid kirjaskamatule! Kultuurilisi rinna-

lapsi saadetakse lähemasse raamatukokku, mitte aga välismaile!

Mõttetu on ka, et kõik „esitused“ antakse ex officio ühe isiku kätte: meil pole universaalseid geeniusi. Igat „esitust“ tuleb kaaluda sisuliselt, et ikka oleks the right man in the right place.

Aga otse skandaalseks on muutund lood meie suhengutega naaberriikide üliõpilaskondadesse. Omal ajal, kui sai pandud alus Baltiriikide üliõpilaskondade koostööle, siis oli see suuresti Eesti üliõpilaskonna teene. Oli aeg, kus veel omati põhimõtteid, ühistunnet ja veel ei põlatud tööd. Eestlastel oli vastuvaidlematu hegemonia Baltiriikide üliõpilaskonverentsidel, kus nad imponeerisid mõtlejate olevustena ja töömeestena. Keskbüroo juhtimine usaldati eestlasele ja ta tegevuse algus oli lootustäratav. Kui paari aasta eest Hugo Kukke pani maha keskbüroo asjaajaja ameti, siis jäigi, vanast usaldusest, selle koha täitmine „algatus- ja töövõimelise Eesti üliõpilaskonna“ kätte. Kuid „heroilisele“ ajajärgule

dengitari leidnud, kel puuduks see viimati öeld kuldne mõte või kes oleks raamatutolmu uputand tundelise hinge. Raamat üldse neile miskiks väärtusemaks asjaks. Kuigi vahel erandeid juhtund olema, kes tudengina liig sügavalt raamatuisse kiindund, siis magistritari põlvel võtavad needki näitsikud mõistuse pähe ja püüavad rajul kõndida, mis lähenevad elu ja abielu kuldsele ülesandele. Krooniline õppimisneuroos on naistundengeile tundmatu pahe. Kuis võisid eksida nende suhtes!

Juhan, Juhan, ainult veri (duell!) võib lepitada ülekohtu, teht kogu eesti meestudengkonnalt, kes Sinu kaudu, oo, Jeremias Pahlbärk, uhkeldavad turu hinnaga. Sellal aga unustust, et akadeemilisi poisse hulga rohkem kui tüdrukuid, ning similia-similibus, pane tähele! — suurtarkus saand alguse juba piibli ajalt. Tudeng tudengitariga.

Oo — grandioosne muus! — mis sest, et avasui imestad, nii rängalt polla

Sa mõelnud nagu Su naiskaasvõitlejad arvavad. Salata on võimata.

Telepaatia ilmeksimatul säädusil on Sind kinnipüüt eel kuritegude, Su patud registreerit.

Tähtis pole mitte ainult, mis ütlid, vaid see, mida ei öelnudki. Salata kas, et tahtsid õilistada, pidada jumalateenistust poiste iseteadvusele, mainides nende vähesust. Vähemik ju alati pääpüsti — meie see äravalit rahvas.

Valimik seisab peegli ees, saab kaalust, teises käes „Üliõpilasleht“ Su sureva kirjutusega, žestikuleerib Kerill Kerkerillina, aju geniaalsuses kõik aeg mõtiskledes, kuis võimalik soliidimalt, šabloonemalt ja vooruslikumalt esitada kommandi.

Oo uhkuse surmapattu!!!

Ja, ja miskit ei saa salata. Eriti naiste ees. Naised ju, pean ütleva Su suurimaks meelepahaks, on peenetundeline, kõrge fantaasialennuga rahvas. Kuis aeroplaanitseb nende mõte ülal

pool pilvi pikse raksatusis tormi enustades!

Kuis haaravad kinni Su peidetumaist mõtteist, kuis loevad välja Su sinisilmist (Sul vist sullised!) olematuid kuritegusid, et Su süda jääks seisima hirmus.

Paranda meelt! Kui mitte minu, siis nende paljude teiste pärast.

Sest, oo Donna Gioconda! eesti naised on need kõige huvitavamad (Juta!) maailmas, hingelt, välimusest ja iseäranis vaimuselt eeskujulikud ning täiuslikud.

Milliseid geniaalseid ideid kevadise lume rohkuses pole sünnitand nende aju!! Missuguseid teeme, küsimusi ja probleeme pole käsitelnud nende sügav mõistus, läbitungiv vaim!

Oo, nende näitsikute kõrgeid ideaale, kättesaamatud Su luule proosale!

Ning Juta, selle rahva uus Messianna, Püha Johanna! Terve oma nooruse ilu külluse, ilu hinguse on ta paigutand

järgnes bürokraatiline. Juba oli meie üliõpilaskonna „juhtivaisse“ ringkonnisse sööbünd kildkondluse ja parlamenditsemise viljatu vaim. Koht, mis nõudis mõtlejat pääd, anti (mingisugustel täna loomulikult juba ununud „taktilistel“ põhjustel) pääkatele seesugusena. Sest ajast pääle (isikud vaheldusid, kuid süsteem püsis) ei ole keskbüroo aastaid mitte midagi teinud. Tulemused on nüüd ilmnend, ja need on häbitavad Eesti üliõpilaskonnale: ühtegi otsust ei ole püütudki viia täide, kõnelemata uutest algatus-test meie poolt.

Naabrite haruldane viisakus on luband kesta säärasel ebanormaalsel seisukorral aastaid ja võimaldand meile näidata meie ideelagedust kogu ta suuruses. Kuid elu ei rabastu kõikjal ja kes ei lähe edasi, see paratamatult langeb.

29. oktoobril võttis Latvija üliõpilaskonna Esindus vastu otsuse nõuda keskbüroo üleviimist Eestist Lätisse ta tegevuse tuse p ä r a s t. Otsus on fik-

seeritud Läti ajakirjanduses. Meile häbitavast motiveeringust hoolimata ei ole mingit moraalset õigust olla selle vastu ¹⁾.

Ja samal ajal haruldase vastutustunde puudusega veetakse meil vägipulka selle eest, et koht jääks edasigi mitte ühele või teisele parema kvalifikatsiooniga isikule, vaid maksu mis maksab „omale“ mehele, kuigi just see ebaeetiline printsiip on nõnda langetand välismail meie üliõpilaskonna hää kuulsuse.

Kes on istund noil piinlikel ning viljatuil Edustuse koosolekuil, kus on püsinud päevakorras uue keskbüroo asjaajaja „valimine“, sellele kindlasti on torgand silma nende koosolekute suur sarnasus „Jörgeni püha“ stseeniga „Meie valime!..“

Eesti üliõpilaskonna asi ei näi kedagi huvitavat, sest ei püütagi otsustada kandidaatide võimete, teadmiste, kvalifikatsiooni järele,

1) Ma ei tungi kellegile kallale. Isikud (ma kõnele küll ainult ASJAST), kes siin ehk riivatud, on kõigiti sümpaatsed mehed. Ainult mitte õigel kohal.

vaid aetakse taga selle töökohaga mingisuguseid ettekujutatuid kõrgepoliitilisi kombinatsioone ja kodanlise julguse puudusel aetakse onupoliitikat üldsuse arvel.

Kilpla mis kilpla.

Ettepanek: 1) Keskbüroo asjaajaja koht täita tööjuga, kel kõige kõrgem kvalifikatsioon (teadmised, võimed, kogemused, organiseerimisoskus) lähema ülesande täitmiseks (S.E.L.L:i ajaloolise brošüüri kirjutamine, mis meil otse auküsimuseks. Kui me sellegi jätame teiste teha, siis pole meid S.E.L.L:is olnudki). Kõrvaldada kõik mitteasjalikud n. n. poliitilised motiivid. Üksi kvalifitseeritud, algatusvõimeline ja kogend tööjõud, isiksus, mitte „rühmad“, sugulased ja intriigid võib siin veel päästa, mis veel päästa on.

2) Asjaajaja teha vastutavaks eriti meie üliõpilaskonna ees.

3) Ühise solidaarse ja forseeritud tööga katsuda Eesti üliõpilaskonna hää nimi jalule seada.

Aeg ja ruum ei luba meile peatuda meie „välispoliitika“ teis-

abielu uni-altarile Eestimaa ja rahva kasuks, et oleks häämeel inglitel taevas ja inimestel maa pääl.

Perekonna idüll -- ballid ja need armsad magusad lapsukesed (mõned ütlevad küll, et kohvik ja klač — aga see, usu, pole õigus!) võtavad kogu ta aja enesele.

Nii elab, armastab ja sureb üks õige Eesti naisstudent, kes üksipäinis — üks kõige eest! — oma eluga võib ümber lükata Su vallalisuse kahtlaseid teooriaid.

Tema jälgedesse, sõtsed!

Aga... momendil, mil mõtlen neid ülevaid, hardusse paiskavaid mõtteid, vilksatub mööda ikka uusi ja uusi päid, kes pikis juuksis, kes poisisoenguis, kelle kevadtunnetuse teooria sügis-talveks taiband püstitada ülesande joosta Su kotta kätte maksuma teht ülekohtu eest.

Mul hakkab hirm, noormees naber-majast. Su hukumine on kindel kui

õhtumaa allaminek. Ei tea vaid milise meetodiga Su süüst rüvetet hinge taeva ja põrgu vahel naiste võidutähena kõlkuma tõmmatakse.

Ent lohutu! — naiste tahtmine on jumala tahtmine ning siin ei aitaks ükski diplomaat ega preester. Võiksid olla vaid rõõmus, et möödund inkvisitsiooni aeg, et pole julm keskaeg, ja et ei ela sellal galandi kavaleerina daamide käskida, kus mõni Su kaasvõitlejaist naisist võiks olla hellitet lossipreiln, valmis Sind laskma erilise delikatessina lõuna viimaseks roaks, sulaseilt läbi peksta ehk Ameerika plantaatori tütrene Sind orjaks müüma mõnele söe kaupmehele. Mis sa siis teeksid, vaene noor student!

Palu imet kaheteistkümnendal tunnil. Et tuleksid sahariinkeelselt:

Oh lootustäratav noormees, vilumatu kaitsja, läbi kukkund esteet, Sa oled ikkagi üks kena ja tore poiss,

vaatamata Su muigelisile kirjutusile . . . ja päälegi vallaline, vallaline . . . ning ilmsete perekondliste kalduvustega — kas?

Liigutetult, nutulises kurbuses, kui kutsuks iga tüdruk elama turtel-tuulist elu, langed esteetilis-eetilisse kriisatusse — nagu ütleb üks väga kuulus nais-esteet.

Lõpuks oled päästet abiellu ning eesriided võiksid komöödia algul langeta.

See oleks aga kõige rängem ja kõige kergemgi karistus ning seda ei vääri Su mõistmatud kõned.

Pole ju suuremat pattu kui olla ülekohtuselt muigav nende ees, kes täiuslikud igas mõõdendis, nagu Eesti nais-tudengid.

Nii pole neile miskit ette heita ega laitagi, veel vähem aga aja kaitsekõnet Sinu poolt, kes Sa oled ärateenind paljadel korve üle tošina,

tel funktsioonidel. Kui vaja, teeme seda edaspidi. Kuid arva-
me, et esitatud kolme suurt näi-
det on üliküllalt, et demonstree-
rida iseseisvalt mõtlejaile (auto-
maatidesse muidugi ei mõju ükski
argumentatsioon), et something
is rotten in the state of Den-
mark.

* * *

Eesti üliõpilased, eesti harit-
lased!

Aeg on alustada võitlust bar-
baarse, läbi ja läbi provints-
se „põhimõttega“: las olla
sõnnik, kuid oma! Sellega
ei sõida me kuigi kaugele.

Aeg on vabaneda naeruväär-

sest partikularismist, „fereinita-
misest“ ja pilbastumisest. Kas
teie ei näe siis, et kõigiti (väli-
selt ja seesmiselt, hingeeluliselt)
liigute baltisaksluse jälgedes, äh-
vardades ainult ületada vaimu-
isasisid kilpluses.

Eesti üliõpilaskond on tervi-
kuline üliõpilaskond — teistsu-
gune ei ole mõeldav. Küla- ja
nurgapatriotism jäägu küladesse
ja nurkadesse. Tõmmatagu juure
kõik me vähesed kultuurini-
mesed, kui on jutt Eesti üliõpi-
laskonnast. Meil pole neid su-
gugi nii palju kui arvatakse —
inimesi, kes mõõtu välja anna-
vad. Ärgu nõutagu neilt vähestelt

muud midagi kui pääd. Ärgu
nõutagu neilt kummalist staaži,
et nad vaimliselt oleksid osa võt-
nud ühe või teise küla pasuna-
koorist. Kibestunudena paremad
lähevad muidu kaotsi meie kul-
tuurile.

Aetagu ometi ainult ühist asja.
Sest muidu on vaid üks tee:
provintzialismi sohu.

Caveant consules ne quid res
publica detrimenti capiat!

Ja Edustus — vaadaku ta ometi,
et ta sellele meie üliõpilaskonna
ühisele asjale oleks tõesti
(oma nimele vastavalt) „edustu-
seks“, mitte aga pidurduseks!

V. A.

Kui on nälg ja janu — raamatu järele.

Raamatukogu korraldusolud
jätavad me kultuurelule paljugi
soovida. Me maaraamatukogud
on veel ärkamisaja ürgses sei-
sukorras. Neis puudub sageli
me parim uuem literatuur. Neil
puudub juhtiv — korraldav käsi.

Linnaraamatukogudki ei vasta

me tänapäevanõuetele. Linna-
raamatukogud peaksid olema
täielikumad, laiaulatuslikumad,
hulkeksemplarilisemad — üld-
susele. Nad peaksid ka noor-
soolise lugejaskonna huvide sei-
sukohalt korraldust leidma. Koo-
liraamatukogud üksi ei suuda

rahuldada mitmesajalist huvist-
sädelevat silmpaari. Ja kui me
noorus ei saa lugemismaterjali,
— kuidas kasvatame siis lugevat
publikut!

Me ülikoolilinnas on olud raa-
matute saamiseks loomulikult
paremad. Kuid hääd pole nad

Vande all hulkumas pead olema siin
maa pääl ning ülikooli koridores hir-
muks kõigile rebaseile ja noorliikmeile,
pikas mustas rüüis, silmad mahalöödud,
käes palve pärleid, ning keegi ei tunne
Sind ega pane Su kõnet miskiks,
sest oled nende hulgast kes levitavad
vale kuulujutte (on ilmas selline ordogil)
ja kelle hinges piiritu uhkuse vaim.
Ja ükski ei tule enam osa saama Su
korporaatsia ideist ega olenguist, maha-
maet, vaet ja kerge oled leit olevat.

Isegi Elmar Elisto, — kaaskannataja
kõlbluse vanavara levitamisel, — vaataks
ülalt alla Su pääle, vangutaks pääd ja
filosofeeriks paberossist (miks ka mitte
poispääst ja siidisukkadest?) ja aka-
deemilisest naisest nii geniaalselt, et
kõik harduksid, valaksid pisaraid, sest
ilmas on tõesti lõpmatu kurb, kui nai-

sed jäävad piiramata vabaduste teele,
mis kunagi ülespoole (abiellu? L. K.)
ei vii.“ (Üliõp. nr. 9. 5. XI. 27 „Akad.
naine ja kõlbline ilmavaade“).

Ja, ja, te mõlemad peaksite habe-
med kasvatama, mõned semestrid täie-
likus alanduses põlvitama Alma Materi
ees, saama elutargaks ja pöörama õi-
gesse usku eesti nais-studentite ilm-
eksimatust ja veatumast olemusest.

Kõnniksitate läbi elu tarvilikus au-
pakkumises, hinge õnnistuseks alatasa
järel mõeldes ning arvet pidades, mis
Eesti rahvaga on kõik kõige paremas
korras, eeldüsi olles saada inimrikka-
maks rahvaks, jaunimaks ja õilsamaks
kultuurinähteks Euroopas.

Kaugel näeksitate kodu kasvamas.
Pääle kodu aga kas veel miskit vaja?

Referendumi tulemus: Edus- tuse volitused pikendatud.

Tartu Üliõpilaskonna üldine hääletus
(referendum) Üliõp. Edustuse volitusaja
pikenduseks kuni 1. apr. 1928 andis
järgmisi tulemusi:

Hääli oli üldse ära antud 705, millest
pooltsedeleid 664, vastu 39, tühje 2.
Sel puhul kirjutab „Postimees“: „Seega
on praegune Edustus volitatud Üliõpilas-
konda valitsema (sic! Üliõp. toim.) tuleva
aasta aprillini, mil korraldatakse uued
valtmised. Ootame, et käesolev Edus-
tus jõuab lõpulikult kujul maksma panna
Üliõpilaskonna põhikirja, mis neil päevil
Ülikooli Nõukogule kinnitamiseks esita-
takse. Samuti peaks jõudma mingisu-
gustele tulemustele Üliõpilaskonna haige-
kassa asjus.“

kaugeltki mitte. Meil on küll ülikooli seminaaride kogud, on ülikooli pääraamatukogu, kuid tänapäeva üliõpilaskonda ei rahulda me ülikooli raamatukogud. Eksemplaride arv on piiratud. Tähtsamaistki ning enamtarvitatavaist raamatuist on harilikult ainult üks number. See ühe- numbri, üheeksemplari-süsteem peaks praktiliselt käsitletava raamatukogu põhimõttest kõrvalduma. See süsteem kõlbaks pigemini arkiiv-raamatukogule. Meie ülikooli raamatukogu peaks enam raamatute rajavate üliõpilaste huvide seisukohalt korraldama. Me rohke üliõpilasperetungiks tähtsamate raamatute soetamist mitte ühes, vaid kümnes eksemplaris.

Teiseks. Meie üliõpilane, kel puudub aeg paaripäevaviisi paari

raamatut ülikooli raamatukogust saamas ning ootamas käia, peab loobuma üldse raamatukogu kasutamisest. Tahtes saada raamatuid, viibis nende veergude kirjutaja ootvalt ühel päeval üle kahe tunni ja teisel päeval veel pool tundi, siis alles selgus, et tarvilisem raamat oli antud välja. Ja sääraseid asjatu ootajaid on enamgi. Olles teadlik, et üliõpilane peab tundide-kaupa ootama, kuni raamatukogu ainus teenija temale ja teistele raamatukogu küllastajaile (kelle arv päevas 70-ni ulatub) üksi raamatuid kättesaadavusele toimetab, ei peaks keegi imestama, miks me üliõpilane nii kaua ülikoolis istub, miks ei lõpeta ta kursuse normaalajaga. Kulub nii mõnigi päev raamatukogus asjata istu-

miseks ning tähtsama raamatu saamise järjekorras ootamiseks.

Ja riigimajanduslikult on see vaid kahju, kui üks teenija ainult toimetab üliõpilastele riivleilt raamatuid. Kui keskmiselt tarvitab viiskümendki üliõpilast päevas ülikooli raamatukogu ja igaüks ootab sääls keskmiselt kaks tundi, siis möödub päevas sada asjatut töötundi ning vägagi väsitavalt. Eks võiks selle tundarvuga palgata vähemalt kümme inimest üliõpilaste teenistusse. Kuid üliõpilane peab ju kõikjal-kõikjal korralikult ootama, muidu lõpetaks ta studiumi normaalajaga — ning see poleks vist tudengi seisukohalt sugugi normaal.

Ent siiski. Enam vastutulelikkust raamatu saadavuse suhtes inimestele!

Veel üks looke sellest vihasest romaanist, «Eesti akadeemilise naise eluküsimusest»¹⁾.

Vana vahva rooma rahvaski ütleb, et puella ama modestiam, sellest olen ka mina suure hooliga kinni pidanud, päälegi, et seda näeb ka „maailm“ (mehed) meeleldi . . .

Aga nüüd, kus sama „maailm“ nii palju vaeva on pidanud nägema ja didaktilis-moralistlis-pedagoogilisi ning suuri murelisi mõtteid niitihtionsunnitud murdma, siis lubatagu küll, et mina ka vähekeste istun „avalikku arvamist“ tegema. Tuleb vähegi vastutulelik olla ka nende meestudengite suhtes ja mitte lasta neil nende idealistlikku närvi üksi akadeemiliste naiste küsimusega raisata. Sest

1) Vastuseks E. Ellisto kirjutisele „Akadeemiline naine ja kõlbline ilma-vaade“, „Üliõpilasleht“ nr. 9.

lõpuks võib sellest veel õige koomiline situatsioon kujuneda. Nimelt, et need „idealistid“ unustavad omad suured ja tõsised „ideed“, mida nad seni on taotlenud ja kukuvad ainult arvustama „konkurentsi“, praegusel juhul akadeemilist naist. Kuid mõned kurjad keeled teavad rääkida, et kes arvustavat teistes ainult omi pahe- sid ja neil enestel midagi suuremat kõrvale panna ei ole, et see ennustavat väga halba. . . Aga ega siis iga kurja keelt maksa tähele panna. —

Nojah, see on ju tõsi, et revolutsioon liiga suuri vabadusi on toonud. Eks omal ajal aadelgi tõsiselt vihastunud, kui ka talur ja linnakodanik hääl- ning kodanikuõiguse sai. — See on ka

loomulik. Sest inimese ideeks on ju täiusele ligineda, s. t. kõike oma kätte püüda. Ent kus sa siis seda veel saad, kui sulle tee kitsamaks tehakse ja soovimata elementi vahele tuleb. Aga — taevate olla ka vist kitsas, nii et, keda valdab sügav idee, sel ei maksa takistusi tähele panna.

Ent oht on siiski suur ja siis lastakse hädakisa lahti, et akadeemilised naised mehi viimaste ideekõrguselt alla meelitavat jne. Sest naiste ilusa õrna mütsi alt olla idee välja libisenud, samuti kui seda väikeste mütside harrastajail meestelgi.

Kuid vabandatagu mind, aga mul on väga kahtlane arvamine ka nende härrade ideedesse, kes ei kannu tillukest värvimütsi.

Kas ei haudu nende ideed liigses kuumuses? Kas ei tekita õhupuudust tihe vilt, mis ei anna läbi värsket õhku, mis teeb umbseks ja uimaseks; mis ei näita avartalt päevalgust, vaid surub kõik selle, mis on, kängu ja ei anna ruumi kasvamiseks uutele elementele. Kas mitte sama mütsi alt ei tule „peene mehe“ poliitika ja stiil, et mees elagu „korporatiivselt põletamisel“ kuni 30—40. aastani ja siis, elust küllastatuna ning väsinuna pöördugu naise juure, kes teda on aukartuses ja kannatlikkuses oodanud kogu aja. Siputanud jalgu veimevaka otsas ja heegeldanud pitse tulevase mehe taskurättidele, et sel oleks maskeraadil viisakam adjööd „Mimile“ teha.

Oo, see oligi omal ajal moes, siis veel, kui meie mammid ja papid „see saksa šmurre sprechisid“. Siis püsiski naine kui veimevaka osavarandus sellega koos ilusasti sisse pakituna, pääs šablooniline idee, selline nagu seda mehed teemas näha tahtsid ja ootasid õiget

aega, et siis üliõnnelikul juhul (kui see pidi taeva armust talle antama) elust üliküllastunud mehega ühenduda abieluks — et siis „vaikses perekonnaelus“ mehele kosutust ja tervist nõutada, ning perekonna eetikat üksi omil õlul püsti hoida. Siis pidi ta veel tõutervist, mida mehed vägisi alla kippusid viima, parandama. —

Aga nüüd ei mõtle naised enam nii. Vahest kalkuleerivad nad:

Mees on aastatuhandeid omale lubanud vabaduse kõlblisel alal ja on laisa rahuldustundega tugenud ainult naise eetilisele kõrgusele. Aga näitame temale ta õiget palet, kuigi vahest miniatüüris. Võib olla näeb ta siis ja tunneb enese — 'ning parandub.

Aga et ohvreid on! — noh iga revolutsioon nõuab ohvreid. Muidu ta ei olegi revolutsioon.

Edasi. Mõelgu ainult mehed, kui suur oli õieti nende vaimline produktsioon, kui nende kultuur oli vana aastat 50, sest seni on ju kultuuri teinud enamasti ainult mehed.

Kui siin üks „suure ideega“ mees lubab enesel kahelda väga vabalt naiste „teaduse harrastuses kui ka tegeliku elu edasiviimise püüdes“, siis tarvitseks tal ainult jälgida neid naisi, kes oma selge pääga ajalosse püsima on jäänud; teiseks harimata taluelanikke, kus kultuur mõlemal „rahval“ (naiste- ja meester.) on täiesti võrdne ja „tegeliku elu edasiviimine“ õieti ainult naiste kätes seisabki enamikus perekondadest, kus mehed tarvitavad suuremal määral alkoholi.

Veel enam, ka iga härra üliõpilane ei ole kahjuks meie elu edasi viinud, — olgugi vast teatud küljest, — on edendanud alkoholist ja narkootilist kultuuri. Ent kas on põhjust selle juures nii sügavamõtteline nagu pähe teha ja tähtsalt rinnakastile koputades „meie“ ütelda?

Edasi. Kas sel ebakõlblisel ja alkoholist läbiimbutud mehel on üldse õigus nii suurte žestidega nõuda kristallpuhast naist. — Poolselge pääga on väga riskant tõsi-

Kirjandusliku maitse ja kriitika naiivsus.

„Üliõpilaslehes“ nr. 8 A. Roose tõs-tab esile kirjandusliku maitse või selle puudumise küsimuse. Kuid ta enese kirjutus kui sarnane on meie arvustuse naiivse ja arenemata liigi tüübiliseks näiteks, mille tõttu väärrib tähelepanu. Seda enam et just see viimane liik meie arvustuses viimasel ajal enesele laialdase pinna leidnud on, olgu siis ajalehtede joonealustes, või isegi kirjanduslikkudes ajakirjades.

Seda arvustust ei tarvitsegi lähemalt iseloomustada. See on ära tuntav juba oma esimesest lausest. Kuigi ta üldilme pole ühtlane. Sest seda esitab nii vanu kui noori. Ühe toon on julgem, või otse mahalööv, teine selle eest ebamääraselt tagasihoidlik ja ainuüksi kiitev. Ühtedel on lähtekohaks arvustetava teose üle lausuda kas ei või ja. Ja vastavalt sellele on siis

kas kiitev või laitev arvustus veel enne esimest lauset. Seda arvustust võiks iseloomustada kui suureturu oma. Sest see ei taba iial õieti hinnangus vahet. Ehk ta kiidab liialt, või siis liialdab mahategemises. Või kiidu asemel teeb maha ja vastupidi.

Sellele arvustuse astmele järgneks teine liik, mis palju ilmetum kui esimene. See tabab tihtigi õigeid vahet, riivab kohati teose tulipunkti — kuid ta tahab olla võimalikult „objektiivne“. Kuid selle juures puuduvad ta kõik maitse ja hariduslikud eeldused, et seda ka olla suuta. Ta ei suuda arvustatavat teost iial täies ulatuses näha. Teos on temast alati suurem ja sügavam. Ja see liik arvustust siis shongleerib kõige äbarlikumalt teose üle. Siin ei kuule sa iial uut kirjanduslikku mõistet, sõna ega lauset. Nad jäävad endita — ja häda siis, kuid nad enesega välja tulevad. Sest neil pole täit

selgust ühestki kirjanduslikust mõistest. Aga nad tarvitavad neid selle eest igal võimalusel.

Kolmas liik sarnases arvustuses — oleks see, kus arvustaja tahtlikult on erapoolik. Kus see teadlikult oma lähtekohaks võtab miski otsitud ideoloogia, või sisulise, või vormilise, või esteetilise, või psühholoogilise nõude — ja selle najal siis kas lööb maha või ülistab. Siia liitub lähedalt arvustuslik jäljetonism.

Kõik need kolm liiki moodustavad omavahelise astmestiku meie tänapäeva kirjanduslikus kriitikas, ühtlasi moodustades arvustuse kaaluva osa. Seda ei tohiks nimetada arvustuseks, vaid ehk eelarvustuseks, kuid ta on küllalt arvuline ja ta mõju on ometigi ühel või teisel puhul paratamatu ja temast mööda minna ei saa. Kui on tal intuitsiooni, kui võib ta arvustetava teose puhul tabada tõepoolest midagi uut, huvitavat, ta võiks avada lugejatele

seist harrastusist idealistliku perekonnaelu kohta kõnelda.

Kui need auväärt „pedagoogid“ enne kõike ainult mõtleksidki enese elu parandamisele ja mitte nii suure enesetundega publikule omi pahesid ei serveeriks, alles siis tulgu nad ja nõudku midagi väärtuslikku. Kui midagi väärtuslikku luua ei püütagi, kust seda siis võtta saab? —

Kõneldakse meeste parandamisest. Kas selles seisab parandamine, „kui kurva ja igava elu unustamiseks“ antud summad aina kasvavad kõigi protsentidega? — Ega me siis kogu elu mõne üksiku karskusejüngri järele iseloomustada ei saa. Ja kui mõnes väikeses karskusringis nähakse mehe karskust, kus nähakse sääl siis naise mittekaruskust? Või on need samuti rohelise kalevi taga kirjutatud „elunähtused“, nagu ülistused keeluseaduslike maade alkoholivabast kultuurist?

Kuid — ega see asi nii hull polegi. Tegelikus elus ei olegi see vahetegemine kahe „rahva“

vahel nii väga ilmne. Seltskondlikus läbikäimises saadakse üsna hästi kokkuleppele, siis tunnustatakse vägagi üksteist, ka naist, kui tema pää seda väärrib. Nii joostakse tegelikult vahettegemata, kas nais- või meesjuhile järele, kui nad oma kaela kõrguse ja silmaavaruse piiride suuruse järele kaugeid sihte taotlevad. Siis pole lugugi. Ent see on ainult ühest, s. o. tegeliku elu seisukohast välja minnes. Paberil aga n. n. avalikus elus, manatakse, tehakse maha ja aetakse omi vurrusid vihas kikki, et mis see naine tükitab aga auditoriumi ja tegelikku elu juhtima. Saab veel viimaks iseisiseks ja hakkab valima omale väärtuslist meest. — Kui paljud aga annavad seda mõõtu välja? . . . Kas polegi see viha päris põhjendatud? —

Hirmsasse kõlblisses viha hoosse satuvad mehed ka, nähes naisi pääle auditoriumi tunniks kohvikus istumas, olgugi et meil kohvi naistele juba ajalooliselt eesõiguseks on olnud. — Aga

kas pole siingi oma poliitika — siin näeksid naised suuremat osa nende meeste päevast ja „töötamisest“, kuid eriti viimase pärast on piinlik. Mõned härrad akadeemikerid armastavad küll ise uhkustada, et nad päevas tosin kordi kohvipoodi külastavad ja sääl isegi omi ametlikke kõnetunde sisse seada kavatsevad. Kuid, nagu tähendatud, on ka häbelikumaid. Näiteks kohe too härra, kes tahaks järgmise päeva ajalehe artiklis kirjutada, et mis neist naistest küll saab, istuvad muudkui ainult kohvikus, rikuvad omi silmi musta kohvi aurus ja mürgitavad kopsu paberrossisuitsuga ning raiskavad kallist aega jne.

Kuid ei tarvitse märkidagi, et seesinane tõsine „elufilosoof“ juba hommikust saadik kohvilaua taga istub, ajalehti loeb, rahupiipu suitsetab ning akadeemilisi mõtteid suitsuvingus sirgu ajab. . .

Siis vahest lööb käega, pigistab ühe silma kinni ja jätab maha Verner'i poe, et otsejoones Segerlini sihtida, sest sääl Šoppeni ja

uusi perspektiive — aga siis on ta südametunnistusest ja liialt hoolimata. On tal südametunnistus — siis pole tal pea'e selle midagi, ei kirjanduslikku kultuuri, haridust ega omapära.

*

A. Roose oma kirjutuse algul kor-dab arvustuse võimalikust objektiivsusest. Aga vähe edasi, peab lausuma, ta enese kirjutus ei suuda või õigem, ta ei mõista olla objektiivne ja säeb üles hinnangu vahakordi, mis ometi objektiivsed pole. Roose tarvitab kirjanduslikke mõisteid, aga nii, nagu neid tarvitada ei saaks. Kaasaega iseloomustades leiab ta, et olev kirjanduslik realism pollagi ühtlane! Aga kes on siis ainuõigena kinnitada tahtnud, et meil üksnes realism valitseb proosas? Sest pole ju ühtki loomingu aas-tat, mis ühtlane oleks. Isegi üldtunnustatud kirjanduslikud mitmed stiilid jooksevad kõrvuti samas kirjanduses.

Roose kõneleb uussentimentalismist,

mis algada R. Rohtiga ja mida arendavat rida nooremaid. Aga sõnavõtja ei näi teadvatki, et saksa ekspressionism mõnel aladel on sentimentaalsem („ue inimese leidmine“, „usuline lüürika“) kui sentimentalism. Ja sentimentalism kui kirjanduslik vorm on sama huvitav kui romantism või mõni teine vool. Ja kui seda eelarvustega käsitatakse, siis tuleb seda panna asjatundmatuse arvele, kus sentimentaalne vahetatakse sentimentalismiga. Sest sentimentalism sai oma nime Sterne'i teose pealkirjast „Tundeline (sentimentaalne J. P.) reis läbi Prantsuse“ . . . Loomulikult peaks see teos iseloomustama kuidagi ka ta nimest tuletatud kirjanduslikku voolu. Aga ses teoses leiame eestkätt erootilisi situatsioone ja vaimukust. Selle eest aga on tuletatud „romantismi“ nimetus palju tundelisema autori teosest — J. J. Rousseau'lt. Ja kui ebamäärane ja raske kõnelda kirj.-ajaloo kind-

latest voolulistest piirjoontest, olgu näiteks toodud järgmine võrdlus. Prantselased peavad madame Staeli ja Chateaubriand'i oma sentimentalistideks. Aga kui Chateaubriand'i pidada sentimentalistiks, peaks samaks pidama ka Byroni, on ju esimene viimase „ilmavalu“ otsekohene edasiarendaja. Aga siis ka Verlaine'i ja Lermontovi. Või võtame vastamisi realiste ja romantikuid. Balsaci peetakse realistiks. Kuid ta on oma vahakordade kujutamisel suurem romantik kui romantikud ise. Ja leida võime vastupidist. Sest igas kirjanduslikus voolus on oma parem ja pahem tiiv — ülitundelisusest, sentimentalismist alates kuni objektiivse, mõistuse kirjanduseni. Või lõpuks, kes on praegusaja kõige suurem kirjanik R. Rolland? Kuhu voolu ta asetada? On ta idealistlik realist? Või tõeloludel baseeruv romantik? Või isegi sentimentalist? Sest tal on kõike — naiivi lüürikat, mida meie eelisloomustatud

viinaklaasi kõrval on palju mehi- sem mõtteid naistest edasi juu- relda.

Ainult üks tudeng on erand ses suhtes ja teda tuleb seepärast siia ülesse panna. See on too Juhan Pahlbärk. Tema näeb asja palju õiglasemalt, sest tema ei luuleta mingisuguseid ainuõiguslisi pahe- sid inimesele, eriti akad. naisele juure. Ainult tema ameerika luu- raamega prillid projekteerivad elu

õigemini, nii nagu ta avaldub. Ja ainult tema kehaline mina suu- daks läbi nõelasilma kas või kaa- meliga kõrvu tõsiellu minna, ilma eriliste pigistuste ja vigastusteta.

Kuid ühte peaksin sullegi üt- lema, armas Pahlbärk, sa jäta õige see igavene piserdumine ja kaastundmine. Seisa stramm, võta tsilinder taskust välja ja sea oma lips õieti; tee lustilik nägu pähe ning jaga omile tuvikesile leiva-

puru edasi, küll meie katsume niigi läbi saada ja omi „patte“ ise seedida.

Kui akad. naisel on mingi süü, siis ainult selles, et nad end rea- mehena ja meest kõrgeaulisena kindralina ei kohtle, vaid teevad vahe, kes tõsiseks kindraliks köl- baks ning kellele jälle aukraadid oleksid kui pärlid . . . jne.

Vibalik.

Üliõpilaspärlid.

Edustuse koosolek 10. X. 1927.

Päevakorras on Üliõpilaskonna põhikiri teisel lugemisel, valimised, CIE konve- rents ja Soome-Eesti üliõpilaspäevade resolutsioonide kinnitamine ja läbirääki- mised.

Elmise koosoleku (vt. „Üliõpilasleht“ nr. 9) protokoll kinnitamise eel võtab sõna ksv. Mihkelson (väikeseltside r.) kes teatab, et kohalikus ajalehes ilmus selle koosoleku kohta ekslik sõnum, kus muu seas öeldud, nagu oleks üks rühm (E. Ü. S. ja Ilmatari rühm) hääleta-

misel pooldanud otsustava kompetent- siga üldkoosoleku põhikirja sissejätmist. Koosoleku käik ja protokoll näitab aga vastupidist.

Ksv. J a n n o (E. Ü. S.) seletab, et tema olnud küll otsustava üldkoosoleku poolt, kuid hääletas kogemata vastu- pidiselt.

Edustus kohustab üksmeelselt juha- tust saatma „Postimehele“ sellekohase öienduse väljavõttega Edustuse protokoll- raamatust.

Arutusele tuleb Üliõpilaskonna põhi- kiri teisel lugemisel. See läheb meh- haaniliselt: aruandja vil. Kukke (E.Ü.S.) loeb ühe paragrahvi teise järele ja Edus- tuse liikmed hääletavad poolt. Alles § 26 man kerkivad vaieldused, kui vil. K u k k e ette paneb sisse võtta otsus- tava kompetentsiga üldkoosoleku insti- tuudi.

Ksv. P a a s (väikeseltsid) vaidleb ettepaneku vastu ette tuues, et otsustav üldkoosolek 1) ei ole kooskõlas Ülikoo-

arvustus tingimata peaks lastele koha- seks, kuna selle ideelisus ja romanti- ka naiivsena hinnataks jne.

Ja lõpuks, iga loova kirjaniku tee on ju — nooruse ülitundelisusest tun- nete surmani, mil lõpeb ka eluline loo- ming. Kirjanduslik vool, kui sellest kõnelda võib, on ennekõike teatava ajalise vahemaa, või üheskoos areneva kirjanikkude põlve kirjanduslik peal- kiri, siis alles vormiline ja ideeline nähe. Mõnel muul kunsti alal (kujutav kunst) on mõeldav ja arusaadav sagedane stiil- lide, voolude küsimus. Kirjanduses — õige vähe. Stiil, stiililikkus on kirjan- duses ainult tehniline kaasnähe, vae- valt ja harva aga sellest enesest üle tõusev. Uus stiil siin enne kõike tä- hendab alanud otsimist. Stiilne teos on siis teatud mõttes ka otsitud, tehtud teos, mitte aga veel ande spontaanselt loodud toode. W. Whitman luuletab kosmosest, suurlinnadest, telefonipost- tidest ja sealjuures jääb ikkagi suureks

luuletajaks; ta luule on tundeliseja heli- seva luuletaja hinge pärliteks; keegi ei pea teda nendeta kubistlikkude ai- nete tõttu kubistik. Aga kui tuleb väike vaim ja luuletab samuti kosmo- sest, suurlinnadest, telefonipostidest, aga seal juures jääb see luule poeesiata, hingeta — saabub stiilne, kubistlik luule! Ja sellepärast ajavadki taga väikesed vaimud stiile, stiilsust ja vormi, sest need on nende ainukesed voorused. Ja neid omandada võib hea tahte juures igaüks. Kuna talendile on need iseenesest juuretule- vad raamid.

Oma kirjutuse lõpposas teeb A. Roose küllaltki usurpeeriva mõttekäigu. Aga ühtlasi, on see omane meie viimaseaja üldisele laiale arvustusele. Ta kurdab, et arvustuse poolt halbadeks hinnatud teoseid loetakse samuti, või isegi roh- kem kui häid teoseid. Häädeks loeb ta raamatuid nende vormiliste ja stiil- sete vooruste tõttu. Sarnane mõtte-

käik pole mitte ükski vildak, vaid häda- ohtlik. Seda enam, et sama mõttekäiku arendavad või pimesi omaks võtnud on meie lai arvustus, mis tahab olla peen, nõudlik, moodne ja arengut mäa- rav. Ja selle järele siis ka valitseb meie kirjanduses ebaõiglane hinnang. Teos tunnistatakse heaks, kuid teda ei loeta. Teos olevat ebamaitsetu — aga rahvas loeb. Ja siis on muidugi süüdi publiku maitsevaesus ja are- nematus!

Peet Wallak oma viimastes teostes näib stilistina. Seda hinnatagu. Kuid siis nähtagu Rohti, Lutsu jne. juures ka nende erilisi kirjaniku väärtusi. Sest kirjanduslikul teosel peale stiil- sete väärtuste on veel kaaluvamaid omadusi, mida ka nägema ja hindama peab, ja mis üles kaaluda võivad esi- mese puudumise. Nii on Vallaku ja teiste vastastikune suhe. Sest kui loetakse rohkem Mõtslase „Liblika lendu,“ kui Wallaku „Hulgust“, siis

liseadusega ja 2) et ettenähtud üldkoosoleku kvoorum ($\frac{1}{15}$) on äärmiselt väike. Selle $\frac{1}{15}$ võidakse kokku ajada igal ajal ja Edustus muutuks täitsa üleliigseks.

Ksv. Kuiva (org-matu) leiab, et ideaalsemaks otsustava üldkoosoleku vormiks on informatsiooni üldkoosolek sellele järgneva referendumiga. Paralleelinstituudid aga tekitaks juriidilisi ja praktilisi keerdsõlmi.

Hääletamisel saab aruandja ettepanek poolt 4 häält, vastu 16. Seega on otsustava kompetentsiga üldkoosolek põhikirjast välja jäetud. Teisi põhimõttelisi vaielusi enam ei teki. Lõpuks antakse ksv. Mihkelsoni ettepanekul põhikiri tagasi üldtoimkonda, et see lisaks põhikirjale üliõpilaskonna sundusliku referendumi kohta käiva päätüki. Nii pikkub põhikirja vastuvõtmine veelgi järgmise koosolekuni.

Toimkondades vabanend kohtadele valitakse ühel hääl: lugemislauatoimkonna juhatajaks — ksv. J. Eiken (E. Ü. S.), üldtoimkonda — ksv. ksv. H. Eichvald („Ilmatar“), H. Prüüs (E. Ü. S.) ja H. Zernask (korp. frat. Estica), majandustoimkonda — ksv. G. Häussler (organiseerumatu).

Veel tuleb valida Balti riikide üliõpilaskondade keskbüroo asjaajaja ksv. H. Kolki asemele. See koht oli Edustuse otsusega avalikult kuulutatud vakantseks Ülikooli mustal tahvil. Selle tulemu-

sena on esitand sooviavaldusi neli kaasvõitlejat: Jaan Muru, kes Edustuse koosolekul 20. IX. (vt. „Üliõpilasleht“ nr. 8) oli keeldund seda kohta täitmast, Vilmar Adams, Eduard Sahkenberg ja prl. Tärk Tallinnast. Juhatuse otsusel esitatakse Edustusele kolme esimese sooviavaldused.

Ksv. Mihkelsoni ettepanekul, mis ühel häälil vastu võetakse, toimetatakse hääletamist sedelitega, hääletades igale kandidaadile poolt või vastu. Pärast hääletamist selgub aga, et kõik kolm kandidaati on saand vastu enam hääli kui poolt. Siis otsustab Edustus panna teistkordsele hääletamisele kaks kandidaati, kes on saand kõige enam hääli poolt. Seega langeb ära ksv. Sahkenbergi kandidatuur ja teistkordsele hääletusele tulevad ainult ksv. ksv. Muru ja Adams. Hääletamise tulemused on: ksv. Muru poolt 12 häält, ksv. Adamsi poolt — 12 häält; erapooletuid mõlemil korral 2. Enne kui saadakse otsustada, mil viisil tuleb jätkata valimised, et jõuda tulemustele, läheb juhataja üle päevakorra järgmisele punktile — C.I.E. konverentsi resolutsioonidele. Ksv. Muru refereerib C.I.E. konverentsi käigust (vt. „Üliõpilasleht“ nr. 9 ilmund aruanne ksv. Muru sulest). Konverentsi resolutsioonid on pärale jõudnud ning Edustuse liikmeile kätte saadetud.

Ksv. Adams küsib, kas on õige, et meie delegaadid hääletasid Roomas

me hõimurahva — Ungari esitaja vastu ja mispärast nad seda tegid.

Ksv. Muru võtab omaks, et vastu hääletati, kuid see sündis sellepärast, et ka ungarlased murdsid kokkuleppe seega, et nad presiidiumi valimisel ei hääletand inglase, nagu meie, vaid prantslase poolt.

Ksv. Adams arvab, et taktilisem oleks olnud mitte hõimlaste vastu hääletada. Psüholoogilised motiivid ei peaks olema mõõduandvad sellasel kohal. Üliõpilaskonna kogu välistegevus kannatab juhuslikkuse ning ebapõhimõttelikkuse all ja on kantud isiklikkudest aktsentidest.

Ksv. Mihkelson leiab, et ksv. Muru poolt ettetoodud väiklane põhjendus ei õigusta teha sarnaseid järeldusi, nagu tehtud. Kas inglane või prantslane, on meil ikkagi kaugem küsimus, Budapestiga on meil aga õige pea tegemist, mispärast poliitilistel kaalulustel oleks pidand toetama hõimlast.

Ksv. Adamsi ettepanekul võetakse lõpuks vastu ksv. Muru aruanne C.I.E. konverentsist.

Soomes-Eesti viimase üliõpilaspäeva resolutsioonide kinnitamine lükatakse edasi, sest ksv. Adams palub resolutsioonide kättesaatmist Edustuse liikmeile, nagu kodukord seda nõuab. Koosolek lõpeb viimasel ajal krooniliseks saand kaebetega lugemislaua korratu oleku üle ja juhatus lubadustega asi parandada. Ex est kell 0.50.

pole siis midagi imestada. See peabki olema nii.

Ja üldiselt oleks nagu meie proosa kirjanduses kaks tendentsi: stilistlik ja selle vastane. Viimasesse kuulusid: Tammsaare, H. Raudepp, O. Luts, pooldeldi E. Hubel-Metsanurk jne. Siia kuulusid ka rida nooremaid kirjanikke, lõpetades äsja esile kerkinud Jakobsoniga. Esimesse kuulusid F. Tuglas oma viimases loomingus. I. Semper, A. Tassa, P. Vallak jne., lõpetades äsja esile kerkinud Fred Morniga.

Neil mõlematel kirjanduse põhilikidel on oma vooresed. Kuid oleks imelik Tammsaare töödele läheneda Tuglase tööde juures omaste stiili mõistete ja nõudlikkusega. Ja kas saab Tammsaare puhul stilist eriti üldse kõnelda? Sest näib, et on olemas hingelisi ja elulisi olukordi, mis edasiandmisel alles siis täie usalduse omandavad, kui nende vormimisel stiili momendid täiesti tahaplaanile jäävad. Ja ei ole

midagi parata, et stiililiselt korralik teos palju väiksema kirjandusliku kaaluga jääb kui mõni teine stiilitu ja „maitsetu“ teos. **J. Pert.**

Progressiivsete üliõpilaste ekskursioon Riiga.

29.—31. okt. s. a. külastasid eesti progressiivsed ja sotsialistlikud üliõpilased, arvult 11, omi läti kaasvõitlejaid. Läti progressiivsed üliõpilased on põhimõttelisel koondatud üliõpilasseltsi „Zemgalia'sse“, mis ligi 30 aastat vana ja milles 150 liiget. Vastuvõtt näitas lätlaste haruldast organisatsiooni ja laitmatut külalaskust. Läti sotsialistide häälekandja „Sozialdemokrats“ avaldas esikohal südamliku tervituse. Külalisi võttis vastu ka Seimi esimees dr. Kalnins, kes vestluse ajal osutus hää Eesti olude ja Eesti lähema mineviku tundjana ning võlus lihtsa, sõbraliku inimesena. Esimese päeva õhtul oli „Zem-

galia“ traditsiooniline kontsert-ball, kus valitud programmile järgnes koosviibimine hommikuni. Teisel päeval käidi muuseumites, vennaliku surnuaial, vaadati Peetri katedraali kõrgelt tornilt Läti päälinna panoraami ja mindi Natsionaaloperist kunstnikkude klubisse, kus Läti ja Eesti laulude saatel kadusid kõik rahvuslikud vahed. Viimane päev pakkus Natsionaalteatris Läti suurima kirjaniku J. Rainise tragöödiat „Joosep ja ta vennad“, mis oma dramatismi ja piibllilise aine tõttu oli arusaadav detaileni. Lõpubankett ü./s. „Zemgalia“ kodulesteks muutvais ruumides osutas jällegi vastuvõtjale hääd organiseerimiskust. Jaamas veel viimased käepigistused, lillekimp meie ekskursiooni juhile, ksv. Mihkelsonile ja lätlaste hülidel „elagu Eesti!“ kaob meie silmist naabriigi ülikoolilinn, kus progressiivne ja sotsialistlik üliõpilaspere ei ole nii amorfne ja ilmetu kui meil ja kust oleks mõndagi õppida.

Edustuse koosolek 28. okt.

Päevakorras on Baltiriikide üliõpilaskondade keskbüroo asjaaja valimine, mis eelmisel koosolekul ei õnnestunud, revisjoni toimkonna erakorraline teadaanne, üliõpilaskonna eelarve pro 1928/29, üliõpilaskonna põhikirja lõpulik vastuvõtmine ja läbirääkimised.

See koosolek muutub kõige tormilisemaks sel aastal olnuist. Ja kõik see keskbüroo asjaajaja (see on palgalise ametniku) valimise pärast, mille kohta välisloimkonna juhataja veel hiljuti Juhatuses seletas, et raske on leida selle koha soovijat. Nüüd, kus see asi on sattunud avalikkuse ette, võistlevad tervelt kolm kandidaati kõige ägedamalt, nende seas ka välisloimkonna juhataja ise. Ka korporatsioonide rühm on esmalt kohal täies koosseisus.

Koosoleku algul tekivad pikad vaielused hääletamise viisi üle. Ühed tahavad rakendada üht, teised teist kodukorra paragrahvi. Kuna aga ükski paragrahv ei näe vastuvaidlematult ette käesolevat juhust, siis tehakse ettepanek kodukorra § 49 juhatusel hääletamiskord lahendada samaks koosolekuks eriliselt ja nimelt käies eelmisel koosolekul otsustatud korra järele. Sellega ollakse nõus ja nii asutakse kolme kandidaadi (Muru, Adams, Sahkenberg) teistkordsele valimisele hääletades iga üksiku kandidaadi poolt või vastu. Koos on 27 edustajat. Ksv. Muru saab poolt 12 vastu 15 häält. Koosolekule ilmub ksv. Elken (EÜS). Ksv. Adams saab poolt 13, vastu 14, 1 erapooletu. Ksv. Sahkenberg — poolt 8, vastu 18, 2 erap.

Et kõik kandidaadid läbi kukkunud, siis asutakse (nagu otsustatud) ka kandidaadi uuestihääletamisele, kes on saanud kõige enam häält poolt. Sedelite ülelugemisel selgub, et antud häälte arv ei lange ühte hääletajate arvuga (seda pole Edustuses kunagi varem juhtunud) ja hääletamine tuleb tühistada. Tekib ärev meeoleolu, vahelhüüded, üldine kõnelemine. Ühel pool avaldatakse mõtet, et valimisi püütakse meelega nurja ajada, kuna abiväge oodatakse, teisel pool vastatakse naeruga. Mõni hetk hiljem ilmuvadki ksv. ksv. O. Reintalu (EÜS) ja H. Jauker (sakslane), millega Edustuse kvoorum tõuseb 100% päale — esmalt selle Edustuse ajaloos! Kuigi hääletamine juba algand ja osa häälti ära antud, pistetakse juuretunnuile veel sedelid pikku. Hääletamise tagajärjed on: ksv. Adamsi poolt 13 häält, ksv. Muru poolt — 10, 6 erapooletu, 1 edustaja on sedeli jätnud andmata.

Ärevus tõuseb, tekivad uued vaielused. Ksv. Adamsi pooldajad arvavad, et Adams on valitud, kuna korporatsioonide rühm nüüd leiab, et hääletamiskord ei olnud õige ja et tuleb kõik senised valimised tühistada ja uuesti hääletada. Läbirääkimised võtavad kaootilise ilme; tehakse ettepanekuid, püütakse hääletada, hoigatakse vahetpidamata vahele ja juhataja kutsub korrale.

Väikeseltside, kogude ja radikaalsete üliõpilaste blokk teatab, et bloki liikmed protesteerides koosolekult lahkuvad, mis ka sünnib. Ka organiseerimatud lähevad ära päale ksv. Kuiva, kes abikirjatoimetajana peab jääma kohale.

Ksv. Kuiva teeb ettepaneku anda hääletamiskorra küsimus prof. Uluotsa kätte seletada.

Nüüd võtab sõna ksv. Muru ja paneb ette valimised tingimata veel täna ära pidada.

Kuiva: On mängitud mitteausat mängu.

Muru: Palun tagasi võtta haava-vaad ütelused.

Koosoleku juhataja, ksv. Sein kutsub ksv. Kuiva korrale.

Paas: Kui on isikud mängus, siis olete huvitatud ja kõik kohal, kui tööd vaja teha, siis puudub suurem osa teist.

Ksv. Reintalu (EÜS) paneb ette valimised edasi lükata järgmiseks koosolekuks.

Ksv. Muru nõuab küsimuse otsekohesest otsustamist.

Reintalu ettepanek saab poolt 8 häält, Muru oma — 9. Kuid sääl selgub, et puudub kvoorum ja juhataja ksv. Sein („Ugala“) lõpetab koosoleku kell 22,35.

Varssi selgub aga, et suurem osa ostentatiivselt või muidu lahkunuist edustajast viibivad kuluaarides ja on nõus arutusele võtma teised päevakorra punktid. Selle tõttu algab kell 23,

Teine Edustuse koosolek 28. okt.

Revisjonitoimkonna liige Jakobson (juudi üliõp. r.) kannab ette revisjonitoimkonna erakorralise aruande. See käsitab suvise laekahoidja kassa üleandmist. Revisjonitoimkond leidis omal koosolekul 5. okt., et puudub osa dokumente. 7. oktoobril esitati dokumente

Kunstiühing «Pallas» kümne aastane.

Käesoleval sügisel saab „Pallas“ kümme aastat vanaks. 1917 a. koondusid Tartu kunstnikud „Pallase“ rühmaks, asutades omale kooli, mis välja saatnud rida noori tunnustatud andeid. „Pallas“ on korraldanud rea erakorralisi näitusi: M. Ulemani n. 1920; Lõuna-Eesti kunstikaitse toimkonna n. 1920; Rembrandti ja F. Halsi reprod. n. 1921; renessansi suurmeistrite repr. n. 1921; Düreri ja Holbeini n. 1922; raamatute ja graafika n. 1922; gravüüride n. 1925 ja idamaade n. 1925.

Neile lisaks „Pallase“ oma igaaastased näitused. Kooli näitused igal aastal. Lõpetajate näitused igal aastal. Siis veel

on „Pallas“ korraldanud loenguid ja ettekandeid kunstiajalooliste ja kunstiteadlaste ainetega.

Kõik kokku võttes — „Pallas“ on on oma esimesel kümnel aastal elavalt ja mitmekülgselt tegutsenud. Ei ükski teine kunstiühing pole näidanud sarnast elavust ja teguvõimsust.

„Pallas“ on koondanud enese ümber Tartu kunstnikke. See pole ometi ainult Tartu kohalikkude kunstnikkude rühm, vaid see on Tartu loovamate kunstnikkude ühendus. Sellel pole kindlaid vormilisi alusplatvorme. Isikule on jäetud vaband kuuluda sellesse või teise stiili, ainult et ta loova isikuna tegev oleks. Ja „Pallase“ kunstnikud on suutnud sammuda meie kunstiloomingu esirinnas: N. Triik, K. Mägi, A. Vabbe ja J. Vahtra maalis, A. Starkopf, V. Mel-

nik ja F. Sannamees skulptuuris, A. Viiralt ja Peet Aren graafikas. Võiksime öelda, et praeguse meie kujutava kunsti tipud on pallaslaste käes, ükskõik mis alal.

Seda enam on „Pallasel“ tulevikku, sest et talle on kindlustatud uute noorte annete juurdevool kooli kaudu. Ja kui see endiselt nii kestma jääb, et kooli lõpetajad ka „Pallase“ ühingsusse astuvad nagu seni, kujuneb välja siit meie tooniandev, kunstiloomingut otse määrav kunstnikkude pere.

Ka sel sügisel korraldas „Pallas“ näituse, kus esines viisteist isikut. Näitus erines teiste rühmade näitustest tunduvalt. Siin oli ülevaade kergem, esinejate isiklik pale selgem. Ja nõudlikkus esinemise juures tunnustust vääriv, olgugi et juryd kui sarnast olemas pole olnud.

J. P.

218.317 marga pääle 557.317 asemele ja teatati, et ülejäänud dokumendid on ksv. Leo Kanguri käes. Ka järgmiks koosolekuks 12. okt. ei esitatud puuduvad dokumendid, nädal hiljem 18. okt. jäi revisjonitoimkonna koosolek pidamata, kuna suvine laekur ei ilmud. Alles 25. oktoobril esitas ta dokumente 115.550 mk. väärtuses, kuna 93.000 jäigi puudu. Peale selle on revisjontoimkond protokollid ka segadusi 1-mai-pee toimkonnas, mille puudujääk 170 000.

Pikemalt võtab sõna ksv. Mägi (kogude r.) leides, et korratud raha-asjades hakkavad võtma kroonilise ilme, eriti välistoimkonnas. Suvised ekskursiooni ajal jäeti ligi 70.000 võlga Ungarisse ja Poolasse. Juba aasta tagasi võeti meeskoori kontserdi puhul Ungari Ungari konsulilt 50 dollarit, mis tänapäev tasumata. On oodata lähemal ajal meeletulest välisministeeriumi kaudu. Laenu teinud ksv. L. Kangur üliõpilaskonna välistoimkonna liikmena. Ka Itaalia ekskursiooni võlgade registris figureerib enamasti ksv. L. Kanguri nimi, kes nüüd Edustusest lahkund. Mil motiividel on välistoimkond annud kõik rahalised asjad ksv. Kanguri kätte?

Edasi on üliõpilaskonna laekur välja maksnud Kitzbergi pärja arve, kauplustest aga nõutakse raha. Samasugune lugu on Jakobsoni mälestussambale pandud pärjaga. Puuduvad üldse arved ja kviitungid. Sarnane seisukord on hukkamõistetav (ksv. Elkeni vahelhüüe: See on maitseküsimus). Kuidas kellegi maitse on, mina aga mõistan sarnast seikukorda kindlasti hukka.

Ksv. Muru eitab, et asjad välistoimkonnas segi. Itaalia ekskursiooni asjad korraldatakse. Mis puutub võlasse Ungari konsulile, siis on see ksv. Kanguri poolt tehtud isiklikult. Õige on et võlg alles maksmata, kuid kas summad meeskoori liikmete poolt Kangurile tasutud, seda välistoimkond ei tea.

Mägi: Raha on võõras ja sellega tuleb ümber käia kui võõra rahaga. Miks ei ole välistoimkond korduvate nõudmistega pääle arved siiski mitte korda seadnud.

Muru: Arved on ksv. Kanguri käes. Paas (väikeseltside r.) Korratu asjaajamine kipub minema krooniliseks juba ja pea ikka on sellega seotud ühe kaasvõitleja nimi. Niiviisi, jättes tasumata arved hotellides, pargade eest jne. jne., kaotame usalduse rahameeste ringkondades. Eeskujuliku asjaajamise asemel, mis peab olema, on selgusetus suurte summade kohta. Pooldan kategooriliselt seisukohta, et eranditult igaüks, kes rahalistes asjades ei ole eeskujulik, karmilt korrale kutsutakse (ksv. Elken: Mina küll ei poolda!). See on tunnistus, mida ma teie suust aina ootasin.

Ksv. Reintalu (EÜS): Ei maksa kõnelda seljataga, kõneleme siis, kui ksv. Kangur siin on. (Ksv. Paas: midagi ei ole seljataga, kõik on protokollitud).

Pääle selle, kui veel on kõnelnud ksv. Mägi, Muru ja Paas otsustatakse hääletenamusega läbirääkimisi lõpetada.

Ksv. Mägi esitab ettepaneku: Edustus tunnistab tarvilikuks, et kõik toimkonnad viibimata seavad sisse kassaraamatud ja ametlikud kviitungiraamatud.

Ksv. Kuiva (org-mata) kaitseb seda ettepanekut, ette tuues, et meil eelarvest sageli mööda minnakse.

Ettepanek võetakse vastu.

Tartu Üliõpilaskonna Põhikiri võetakse paranduste ja täiendustega lõpulikult vastu ühel häälel.

Aruandja H. Kukke (EÜS) paneb ette anda põhikiri redaktsioonikomisjoni, kuhu kuuluks üliõpilaskonna esimees, üks liige Edustuse poolt ja üks tegelik jurist väljaspoolt.

Edustuse poolt valitakse nimetatud komisjoni ksv. V. Adamsin absentionem.

Arutusele tuleb **üliõpilaskonna 1928/29 a. eelarve**.

Juhatus on esitand eelarve 1.585.528 m. suuruses järgmiselt:

§ 1 Teenistustasu . . .	222.000
§ 2 Majapidamine . . .	250.000
§ 3 Vallasvara . . .	160.000
§ 4 Ametisõidud . . .	84.210
§ 5 Kantseleikulud . . .	82.500

§ 6 Kultuurilised toetused 746 818

§ 7 Esituskulud (pärjad, külalised) 40.000

Eelarve võetakse muutmatul kujul ja ilma suuremate vaielusteta vastu.

Üksikasjalise eelarve avaldame pärast selle kinnitamist Ülikooli poolt, kust võivad tulla muutused.

Igatahes pole eelarve kunagi nii kiirelt Edustuses läbi läind, mis vist seletatav juhatusse suure eeltööga ja ka osa opositsiooniliste edustajate lahkusmisega koosolekust.

Viimase päevakorra punkti all — **läbirääkimised** — kerkivad jälle üles revisjonitoimkonna poolt esile kutsutud küsimused.

Ksv. Mägi (kogude rühm) teeb ettepaneku: kõikide toimkondade kassaraamatud seatagu korda 7 päeva jooksul.

Ksv. Muru (korp.): Välistoimkond ei saa esitada seks tähtpäevaks kassaraamatut, kuigi see tal olemas. Toimkonna kassaraamat on ksv. Kanguri käes.

Ksv. Mägi leiab, et see täiesti lubamatu, et kassaraamat mitte toimkonna ja veel mitte Edustuse liikme käes. See on sootu ebanormaalne.

Ksv. Mägi teeb ettepaneku: Edustus kohustab kõiki neid kaasvõitlejaid, kes saand üliõpilaskonna laekast summasid ja ei ole esitand vastavaid arveid — neid esitama 3 päeva jooksul.

Ksv. Muru leiab, et see aeg liiga lühike Välistoimkonnale. Paneb ette 7-päevalise tähtpäeva.

Ksv. Mägi ettepanek saab poolt 13, vastu 4, seega vastuvõetud.

Ksv. Unt juhib tähelepanu sellele, et üliõpilasmajas suitsetamine keelatud, kuid et just Edustuse liikmed keelust üle astuvad, nagu ei olekski seadus nende jaoks.

Koosolek lõpeb kell 1/21 öösel.

Edustuse viimase, 15. XI. 27. koosoleku kirjeldus võib ilmuda alles järgmises numbris kuna „Üliõpilaste“ koosolekukirjeldused avaldatakse alles pääle nende kontrollimist Edustuse protokolliraamatu järele.

Akadeemiline kroonika.

Uus õppekoht — kriminalistika

Vabariigi valitsuse kinnitusel 28. okt. s. a. on õigusteaduskonna kriminaalõiguse professori juures asutatud uus

õppekoht, nimega kriminalistika õpetaja.

Kriminalistika õpetaja on ülikooli määralline abiõppejõud.

Tema ülesandeks on: lugeda krimi-

naaltehnikat (üld- ja eriosa) ning juhatada vastavaid praktilisi töid; 2) lugeda kriminoloogiat ühes vastavate praktiliste tööde juhatamisega; 3) olla abiliseks

kriminaal-laboratooriumi ja kriminaal-museumi juhatajale.

Muusika õpetaja koht

on ülikooli valitsuse otsusega 11. nov. s. a. asutatud ü. s. paragr. 70 alusel filosoofiateaduskonna juures ülemääralise abi-õppejõu kohana.

Muusika õpetaja kohused määratakse üksikasjaliselt kindlaks ametisse kinnitamisel.

Magnd. J. Grimm

hakkab tuleval semestril loenguid pidama õiguse filosoofia ajaloo alal õppeülesande täitjana.

Hra J. Grimm on prof. D. Grimm'i pojana Peterburis 4./16. nov. 1891. a. sünd., on K. Mai nim. gümnaasiumi 1909. a. kuldaurahaga lõpetanud ning Peterburi ülikoolis õigusteadust õppinud. Pärast seda oli kohtuministeeriumis ja lühikest aega vannutatud advokaadi abilisena tegevuses. Võttis ilmasõjast ohvitserina osa.

1917. a. jäeti Peterburi õigusteaduskonna poolt professori ametile ettevalmistamiseks riigiõiguse alal ja töötas kuni 1918. a. prof. J. Ivanovski ja K. Sokolovi juhatusel. Omi õpinguid on ta Praahas jatkanud, spetsialiseerides õiguse filosoofia ajaloo alal. Praahas omandas ta ka eradotsendi õigused.

Ladina keel

Vastava ülikooli nõukogu määruse järele on kõik üliõpilased, kes õpivad teaduskondades, kus ladina keel nõutav (usu-, õigus-, arsti-, filosoofia-, ja loomaarstiteaduskonnas) kohustatud täienduseksami ladina keeles õiendama kahe aasta jooksul peale ülikooli astumist.

Ei ole see eksam kahe aasta jooksul tehtud, kustutatakse üliõpilane nimestikust maha.

Käesoleval momendil on ülikooli sekretariaadis nimestiku kokkuseadmine käsil, kellel see eksam veel tegemata.

Ülikooli aasta-aruande kokkuseadmiseks

on ülikooli valitsus teaduskondade dekaanide pööranud palvega esitada vastavaid andmeid selleks 25. nov.

Samaks ajaks tulevad esitada ka 1. detsembriks välja kuulutatud auhinnaõde ained 1928. a. kohta.

Ülikooli aastapäeva pühitsemise kord

on ülikooli valitsuse poolt kinnitatud.

Päeval korraldatakse kl. 12 ülikooli aulas aktus ning õhtul kl. 7 üliõpilasmajas akadeemiline õhtu.

Vabariigi iseseisvuse 10. aasta-päeva

pühitsemise korraldamise kava kokkuseadmiseks on ülikooli nõukogu moodustanud komisjoni, kuhu kuuluvad kõik ülikooli valitsuse liikmed.

Õigusteaduskonnas lõpevad loengud

käesoleval semestril 3. detsembril. Eksamid algavad 5. detsembril.

Teaduslikuks ofstarbeks välismaale

sõidavad jõuluvaheajal prof. S. v. Csekey — Saksamaale ja Ungarisse, prof. J. Mark — Soomemaale ja dots. R. Mark üliõpilaste ekskursiooni juhatajana 16.—20. dets. Riiga.

Stipendiaadid.

Haridusministeeriumi pedagoogilisteks stipendiaatideks on kinnitatud järgmised üliõpilased: usuteaduskonnast: Jaak Taul, Albert Soosaar ja Oskar Pastik, alates 1. okt., matloodusteaduskonnast: Rud. Keremann ja K. Vesmann, ning põllumajandusliste täienduskoolide õpetajate ettevalmistamise kursusest osavõtjale õpetaja Nik. Simson'ile.

Üliõpilastele õppur-sõduritele

on haridusministeeriumi vastaval korraldusel saadetud ülikoolile 1.037.550 mk. õpperahadeks ja õppeabinõude jaoks üldiselt 120 üliõpilase eest, kes ülikoolis õpivad vastava teaduskonna lõpetamiseks määratud normaal-ajal.

216 üliõpiast eksmatrikuleeritud.

Ülikooli valitsuse koosolekul 4. nov. eksmatrikuleeriti 216 üliõpilast, kes käesoleval poolaastal õpperaha kindlaksmääratud tähtjaks ei olnud õiendanud.

Ühtlasi kustutati üliõpilaste nimekirjast 265 üliõpilast, kes ülikooli tööst eemale on jäänud, õpingutele Tartu ilmunud ei ole ega omast eemalejäämisest mingisugust teadaannet ülikoolile saatnud ei ole.

Ülikooli lõpetajad.

Ülikooli lõpetasid neil päevil: Arstiteaduskonnas: Natalie Krooni, sünd. Kutter, Hella Pärsimägi ja Karin Tobon.

Õigusteaduskonnas: Edg. Villiam Eik, Felix Hallik, Otto Karro, Paul Kompus, Roman Kulbas, Ed. Vold. Paulberg, Hermide Rebane, Edm. Sakkeus, Jaak Triefeldt ja Arkadius Vold. Veski.

Majandusteaduse osakonnas: Irene Alver, Jüri Domansky, Viktor Leopas (cum laude), Paul Mür, Alma Kurkus-Tõnisof, Jenny Törn ja Alfred Vendt.

Filosoofiateaduskonnas: Alice Moora, sünd. Karu (Eesti ja Põhjamaade ajaloo alal), Aleksander Elango — mag. phil. kraadiga pedagoogika alal (laudatur töö: „Õpilaste omavalitsus pedagoogilises teoorias ja praktikas“) ja Bruno Hamann (üldise ajaloo alal).

Mat.-loodusteaduskonnas: Aleksei Oberpal, Aleksander Sõbju (keemia alal), Kate Mölder (loodust.).

Magister pharmaciae

vääriliseks tunnistati järgmised farmaatsia osakonna cum laude lõpetanud: Karl Jürison (diplomitöö: „Peipsi tindikala kasvu omadused“) ja Volde-mar Sumburg (magistritöö: „Võilille (Tararacum officinale Veb. ja temmas leiduva mõruaine sisaldavuse üle“).

Ak. hõimuklubi aastakoosolek 8. nov. üliõpilasmajas algas klubi esimehe mag. J. Aaviku avakõnega, kes toonitas hõimutöö vajadust. Siis tutvustas mag. August Anni koosolijaid huvitavas ülevaates Soome raamatuturu uudistega. Referaatidele järgnesid elavad läbirääkimised hõimutöö edaspidise suuniluse üle.

Uueks hõimuklubi esimeheks valiti dr. Virányi, juhatase liikmeiks (kõik nimesid saadud hääletaru järjekorras): Elfr. Jaska, dr. Oskar Loorits, mag. J. Mägiste, P. Ariste ja lektor pr. A. Suits, kandidaatideks — Vilmar Adams, L. Künnapas, mag. J. Aavik ja mag. Villem Ernits. Revisjonikomisjoni valiti ksv. ksv. Zupsman, Linda Leeman ja Neuman; majaanaks — ksv. prl. Soosaar.

Vastutav ja päätoimetaja: V. Adams. Toimetuse sekretär: Ed. Roos. Liikmed: R. Paldi, E. Kadak.

Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Trükkkoda Ed. Bergmann, Tartus.

Luis und Variations. (1866)

1.

Luis und Variations. (1866)

2.

Luis und Variations. (1866)

Luis und Variations. (1866)

Luis und Variations. (1866)

Arthur Kapp.

Arthur Kapp.

Arthur Kapp.

Arthur Kapp.

Arthur Kapp.

Üliõpilastele hinnaalandus teatud %!

Parem villaste riiete ostukoht Tartus

Suures valikus **ülikonna, palitu, mantli**
ja kostüümi riideid.

Otsekohene ühendus väljamaa ja kodumaa vabrikutega, sellepärast hinnad võistlemata odavad.

M. VALLASE riidekauplus

KAUBAHOOVIS Nr. 3,
vastu Barklai platsi.

Enne kui enesele ülikonna, palitu, mantli ehk kostüümi riidet ostate, palun minu väljavalikut vaatama tulla ja hindu võrrelda.

Iga rahva ja riigi olemasolu ja tulevik oleneb suurel määral sellest, milline on ta tõusev põlv — noorsugu. Ja ka meie. Et see ideaalne, otsiv, tõusev, julge ja püüeterikas oleks, seda tahab Eesti Koolinoorsoo Keskliidu ajakiri

„Tõusmed“

„Tõusmed“ ei ole mitte ainult noorte ajakiri noortele, vaid ka vanematele, sest temale teevad kaastööd pääle noorte ka vanemad, meie silmapaistvamad rahvajuhid, kirjanikud, kunstnikud, seltskonna- ja koolitegelased, üli- ja keskkooli õppejõud jne. Seepärast on „Tõusmed“ vanemaiki ringkondades loetud ja vastuvõetav ajakiri, eriti aga just neis, kes mõtlevad rahvuslikult ja kellele tähtsuseta pole kasvava põlve maitse ja tunne.

„Tõusmed“ on ilmunud poolteist aastat, kuid juba selle aja jooksul on ta võitnud laia lugejaskonna sümpaatiat. Ajakirja väljaandja — Eesti Koolinoorsoo Keskliit ja toimetus, tahavad omalt poolt kõik teha, et „Tõusmete“ sisuline külg järk-järgult ikka veel tiheneks.

Noorsoo ajakiri „Tõusmed“ ilmub 1927. aasta kuus korda, vähemalt ühe trükipoogna suuruses. Seni on ilmunud 4 numbrit. Ta maitsekale välimusele pühendatakse tõsiselt tähelepanu.

Noorsoo ajakiri „Tõusmed“ on odavam ajakiri. Aastakäik maksab 100, pool aastakäiku 60 marka, üksiknumber 25 marka. Ajakirja saab tellida kõigist postkontoritest.

Eesti Koolinoorsoo Keskliit, Tartus, postkast 140.

Hind 25 marka.